

GŁOS LUDU

Dzień Kosmonautyki

12 kwietnia obchodzony jest jako Dzień Kosmonautyki. Tego dnia przed 36 laty rosyjski kosmonauta Jurij Gagarin odbył na statku "Wostok 1" pierwszy lot kosmiczny - jedno okrążenie Ziemi w ciągu półtorej godziny.

Od startu Gagarina w Kosmosie przebywało już prawie 400 astronautów z 35 państw. Już 10 lat pracuje stacja orbitalna "Mir", na której przebywało kilkadziesiąt rosyjskich i międzynarodowych ekip. Regularnie latają amerykańskie promy kosmiczne. Dobiegają końca przygotowania do budowy - jeszcze w tym stuleciu - międzynarodowej stacji orbitalnej "Alfa".

Przygotowywane są dalsze wyprawy - na Księżyc i na Marsa. Po zdobyciu w 1969 r. przez Amerykanów Księżyca nastąpi na przełomie wieku nowa seria wypraw badawczych. Na Srebrnym Globie powstanie międzynarodowa baza naukowa oraz stacja przesiadkowa dla wypraw na Marsa. Prawdopodobnie już w 2000 r. możliwe będą stałe loty wahadłowców: Ziemia - stacja orbitalna "Alfa" - Księżyc i z powrotem. Około 2010-2015 r. planuje się pierwszą załogową wyprawę na Marsa.

12

Czesy senatorzy w Polsce

WARSZAWA - Od środy do piątku przebywała w Polsce na swoim pierwszym zagranicznym wyjeździe delegacja Senatu RC z jego przewodniczącym Petrem Pithardem na czele.

Goście spotkali się z marszałkiem Senatu RP Adamem Struzikiem. W trakcie rozmów poruszano sprawy stosunków czesko-niemieckich i czesko-słowackich.

Stosunkom z sąsiadami i perspektywie wstąpienia do NATO było poświęcone następne spotkanie z Komisją Spraw Zagranicznych Senatu RP.

Petr Pithard został też przyjęty przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, zaś cała delegacja przez premiera RP Włodzimierza Cimoszowicza. Mówiono o doświadczeniach pracy parlamentarnej, sytuacji gospodarczej w Czechach, zmianach w polskim sądownictwie i stosunkach NATO - Rosja.

KRZYSZTOF WIELICKI, ZDOBYWCA KORONY HIMALAJÓW, W OSTRAWIE Pierwszym był Mt. Everest...

Wielką himalajską przygodę przeżył w czwartkowy podwieczór w ostrawskim Klubie "Alfa" ok. 600 (!) uczestników spotkania z Krzysztofem Wielickim, obok nieżyjącego już Jerzego Kukuczki drugim Polakiem, który wszedł na wszystkie wierzchołki Korony Himalajów, składającej się z magicznej czternastki ośmiotysięcznych, najwyższych szczytów świata.

Towarzyszyla polskiemu himalaistce inna alpinistyczna znakomitość, a mianowicie jego czeski kolega Jozka Rakoncaj, badając jedyny człowiek, który dwukrotnie stanął na drugim najwyższym po Mount Everestcie (Zsomolungma 8848 m) szczycie K-2 (Czogori 8611). Poznał się w 1977 roku podczas alpinistycznych eksploracji gór Kaukazu.

Himalajską "14" udało się pokonać, jak dotąd, piątce alpinistów. Piąte miejsce na liście należy się właśnie Wielickiemu. Przed nim dokonali tego wyczynu Reinhold Messner, Tyrolczyk z Włoch (1970-1986), Jerzy Kukuczka (1979-1987), Szwajcar Erhard Loréan (1982-1995) i Meksykanin Carlos Carsolio (1985-V 1996).

Pierwszym "diamentem" w himalajskiej koronie Wielickiego był w 1980 roku Mount Everest, tym ostatnim - we wrześniu ub. roku - Nanga Parbat (8125). Myśl zdobycia himalajskiego kompletu pojawiła się, jak zwierzył się ostrawskiej widowni, dopiero w 1993 roku, kiedy to miał za sobą już dziesięć 8-tysięczników. Te 13 lat dzieliła go od wejścia na najwyższą górę świata wypełniły Broad Peak (8047), Manaslu (8156, 2-krotnie), Kangchenjunga (8598), Makalu (8481), Lhotse (8511), Dhaulagiri (8167), Annapurna (8091), Cho Oyu (8153) i Shisha Pangma (8027). "Jeśli się zdecydowałem kontynuować wspinaczkę na pozostałe szczyty, to nie po to, by z kimś rywalizować czy się ścigać, nie dla rozgłosu, ale dla potwierdzenia swoich możliwości, sprawdzenia

się, zakosztowania emocji związanych z pobytem w ekstremalnych wysokogórskich warunkach, po prostu dla siebie" - powiedział "Głosowi" Wielicki. Pozostała czwórka - Gasherbrum II (8035), Gasherbrum I (8068), wspomniane K-2 i Nanga Parbat - "zaliczył" w ciągu niespełna 14 miesięcy.

Himalajską, snutą w języku polskim opowieść (na pytanie, czy będzie potrzebny tłumacz, sala odpowiedziała, że bynajmniej, gdyż

wszyscy rozumieją) uzupełniona setkami przezroczy słuchano w największym skupieniu, wyczuwano się pokorę wobec himalajskich olbrzymów i wyczuwano polskiego alpinisty, by na zakończenie sala wprost eksplozowała gromkimi brawami.

Wcześniej obaj alpinści byli gośćmi Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie. Pytanie konsula generalnego Bernarda Błaszczyka, podchwyczone przez licznych dziennikarzy, czy Krzysztof z Jozką nie myślą o zorganizowaniu wspólnej wyprawy, pozostało na razie bez odpowiedzi. Obaj jednak stwierdzili, że warto by przypięczętować przyjaźń, jaka zawiązała się między nimi pod niebem Kaukazu.

WŁADYSŁAW BILKO

▲ Uśmiech na twarzach Krzysztofa Wielickiego (z lewej) i Jozki Rakoncaja świadczy o ich życzliwej przyjaźni. Fot. "GL" - M. RADŁOWSKA-OBRSUNIK

POSTAWILI NA JAKOŚĆ I OSIĄGNELI JĄ Nobiletacja dobrej roboty

OSTRAWA (b) - W otoczeniu pracowników swej obrachcickiej firmy "Elektrocentrum Hudeczek" jej szef i właściciel inż. Mieczysław Hudeczek odebrał wczoraj w "Domu Polskim" z rąk przedstawiciela holenderskiej firmy audytorskiej KEMA w RC inż. Jana Kostki certyfikat systemu jakości ISO 9002.

Świerdza on, że usługi świadczone przez firmę w zakresie prac projektowych i montażowych, jak i serwisu i rewizji urządzeń i instalacji elektrycznych spełniają wszelkie wymogi Międzynarodowego Statutu Jakości.

Klientela firmy wywodzi się z szeregów przedsiębiorstw z krajowego przemysłu wydobywczego (kopalnie węgla kamiennego, żwirownie), choć nie jest to regułą, gdyż na liście jej kontrahentów znalazły się także np. Škoda Praga, Montáže Hutnicze F-

M, karwiński Jáki czy trzebowicka elektrociepłownia.

Z certyfikatem nie wiąże się żadne preferencje ani korzyści materialne, podnosi on jednak w oczach potencjalnych partnerów firmy, co ważne, jej wiarygodność i zaufanie do niej. Jak powiedział "GL" inż. Kostka, certyfikatu nie przyznaje się za darmo, trzeba solidnie napracować się nad jakością, zaś każde partactwo grozi odebraniem świadectwa.

Ciąg dalszy na str. 2

Ciąg dalszy na str. 2

WSPÓLORGANIZATOREM KONFERENCJI JEST RADA EUROPY

Sytuacja mniejszości narodowych

Posłowie narodowości polskiej z Litwy i Rumunii zapowiedzieli swój udział w konferencji nt. sytuacji mniejszości narodowych w RC z punktu widzenia ich ochrony prawnej, która odbędzie się w czwartek 17 kwietnia br. w gmachu Izby Poselskiej Parlamentu RC w Pradze.

"Konferencja zwołana została z inicjatywy komisji petycyjnej parlamentu, której jestem wiceprzewodniczącym, przy współpracy z ośrodkiem dokumentacyjnym Rady Europy w Pradze oraz parlamentarną podkomisją ds. mniejszości narodowych" - powiedział redakcji "GL" po-

seł Wawrzyniec Fójcik, który jest zarazem przewodniczącym drugiej z ww. komisji. "Wezmą w niej udział przedstawiciele wszystkich mniejszości narodowych w RC, a polską społeczność reprezentować będą delegacja Rady Polaków, PZKO oraz Ruchu Politycznego "Coexistentia-Wspólnota".

Podczas swojej wizyty w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej w lutym br., gdy wyższa izba Zgromadzenia Narodowego RP poświęciła swoją dwudniową sesję w całości problemom Polonii i Polaków mieszkających poza granicami kraju, po-

seł Fójcik zaprosił na praską konferencję również polskich parlamentarzystów z krajów Europy Wschodniej i Zachodniej. "Jak na razie skontaktowali się ze mną pan Artur Poksztos z Litwy oraz poseł Babiasz z Rumunii. Myślę, że obecność przede wszystkim drugiego z wymienionych będzie bardzo pożyteczna, w Rumunii oprócz mniejszości polskiej żyją przecież również Cześci" - stwierdził W. Fójcik.

Warto dodać, że czwartkową konferencję poprzedzi w środę spotkanie Rady ds. Mniejszości Narodowych przy Rządzie RC. (kor)

V. Dlouhý u prezydenta RP

WARSZAWA - Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski przyjął w piątek ministra przemysłu i handlu Republiki Czeskiej Vladimira Dlouhego. W czasie spotkania przedstawił on prezydentowi rezultaty swoich dotychczasowych rozmów zmierzających do zapoczątkowania współpracy pomiędzy Polską i RC w takich dziedzinach, jak hutnictwo, przemysł paliwowy oraz górnictwo.

A. Kwaśniewskiego interesowała sytuacja gospodarcza RC, zwłaszcza w kontekście pojawiających się ostatnich informacji o pewnym wyhamowaniu dynamiki rozwoju. "Jestem za stałą wymaganą doświadczeń oraz dokładną analizą sytuacji ekonomicznej w obu krajach" - powiedział prezydent RP - im lepsza bowiem będzie opinia o stanie gospodarki wszystkich państw aspirujących do UE, tym szybciej wszyscy znajdziemy się w jej strukturach".

Z KRAJU I ZE ŚWIATA

• Z dniem M. Zemana - "Jeśli Słowacja żąda zwrotu złota, nie powinna zapominać o wierzytelności RC w wysokości 24 mld koron, która była potwierdzona przez międzynarodowy audyt". (III)

• Rosyjski minister spraw zagranicznych Jewgienij Primakow potwierdził, że Moskwa gotowa jest podpisać dokument o stosunkach wzajemnych z NATO.

• W Angoli objął władzę Rząd Jedności i Pojednania złożony z przedstawicieli dwóch zważnionych ruchów politycznych.

POGODA

SOBOTA - Zachmurzenie umiarkowane z przelotnymi opadami deszczu, w górach śniegu. Temperatura w dzień 3 - 7 st., w nocy od 2 do -2 st. C.
NIEDZIELA I PONIEDZIAŁEK - Zachmurzenie umiarkowane do dużego, miejscami opady śniegu i deszczu ze śniegiem. Temperatura w dzień od 6 do 10 st., w nocy od 4 do 0 st. C.

STUDENCKA KONFERENCJA NA UNIwersYTECIE OSTRAWSKIM

O czesko-polskim sąsiedztwie

OSTRAWA (h) - Zagadnień związanych z polsko-czeskim sąsiedztwem na przestrzeni wieków dotyczyła wczorajsza konferencja naukowa zorganizowana przez studentów i pracowników naukowych Katedry Polonistyki i Folklorystyki Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Ostrawskiego.

Zaproszenie na konferencję przyjął konsul generalny RP w Ostrawie, Bernard Błaszczak, ks. biskup Franciszek Václav Lobkowicz, studenci i wykładowcy z zaprzyjaźnionych i współpracujących z Uniwersytetem Ostrawskim uczelni polskich: Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i jego filii cieszyńskiej, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Toruńskiego. Temat konferencji zainteresował też przedstawicieli Stowarzyszenia ds. Odnowy i Rozwoju Północnych Moraw i Śląska, ostrawskiego Ma-

gistratu i wielu innych gości, których przywitał serdecznie na Uniwersytecie Ostrawskim kierownik Katedry Polonistyki i Folklorystyki, Jiří Damborský.

Jak poinformował nas Kazimierz Kaszper, który wywłada w Ostrawie historię i teorię literatury polskiej, większość przedstawionych na konferencji referatów wiązała się tym razem z tematami prac magisterskich. Wszystkie zaś w jakiś sposób odzwierciedlały problematykę wielopoziomowalną, zarówno historycznych, jak i współczesnych kontak-

tów polsko-czeskich. Studenci podejmowali więc takie tematy, jak "Zabytki piśmiennictwa ewangelickiego w Bystrzycy nad Olzą", "Zarys dziejów prasy polskiej na Śląsku Cieszyńskim", "Kontakty polskiej 'Solidarności' z Forum Obywatelskim w Czechosłowacji", "Przygraniczna współpraca w regionie morawsko-śląskim", "Językowa charakterystyka kobiet i mężczyzn" i wiele innych.

Ciąg dalszy na str. 2

Zarząd Obwodowy PZKO Orłowa i Chór Męski "Hasło" Orłowa zapraszają na

KONCERT JUBILEUSZOWY

z okazji 70-lecia chóru "HASŁO"

który odbędzie się w sobotę 19. 4. 1997 o godz. 16.00 w sali Szkoły Muzycznej w Orłowej-Porębie.

W PROGRAMIE WYSTĄPIĄ:

Chór "Hasło", Chór Nauczycieli Polskich, chór mieszany "Lutnia", "Collegium Iuvenum", kwartet "Hasła" i solista Tadeusz Blanik (bas).

Szkoła Podstawowa Trzciniec VI, Kopernika 696 zaprasza w piątek 18. 4. 1997 od godz. 10.00 do 13.00

do Domu Kultury TRISIA Trzciniec na

MISS & MISTER

Fa 97 018

97 SHOW

Sponsorzy: AJTEL, BAJUSZ, BARON, BRACKI, DIDACTA, HEJS, JAP TRADING, KOTAS, MONSARAX, P&C INVESTMENT, RADAN, ROULEX, SAPRO, SLESTOUR, TŻ a.s. WALMARK, KAZUJST

Z PAP-em DO KOŁA ŚWIATA

Nie to samo...

Sędzia federalny w Nowym Jorku, John Martin wydał orzeczenie podtrzymujące zakaz obnażania piersi przez kobiety-tancerki występujące w nocnych klubach. Kwestia ta znalazła się na wokedzie sądowej po złożeniu skargi przez właścicielkę baru topless w Queens "Cozy Cabin", która uznała, że zakaz ten jest wyrazem dyskryminacji kobiet, ponieważ nie ma prawa, które zabraniałoby pokazywania piersi mężczyznom.

W sukurs właścicielce klubu przysłała psycholog Leonore Tiefer, która stwierdziła przed sądem, że mężczyźni z obnażonym torsem coraz częściej pojawiają się w reklamach napojów chłodzących, okularów słonecznych i ubrań. Celem tego jest erotyczne oddziaływanie na kobiety klientki - stwierdziła.

Mimo to sędzia Martin podtrzymał obowiązujące przepisy. Nie trzeba być psychologiem ani socjologiem, aby wiedzieć - stwierdził w uzasadnieniu orzeczenia - że piersi kobiet i piersi mężczyzn to nie to samo. Wszyskie wiedzą, że jeżeli 10 kobiet będzie spacerować topless po Piątej Alei, a 10 mężczyzn z nagim torsem po innej nowojorskiej alei, to korki samochodowe w pierwszym przypadku będą znacznie większe niż w drugim.

Otyłość otyłości nierówna

Uczeni niemieccy twierdzą, iż nie ma dowodu, że otyłość może być powodowana przez wirusy. Badania przeprowadzone w USA wykazały, że wirus odkryty w szpianach kurczaków występował w podobnej formie również u wielu ludzi mających nadwagę, nie można jednak na tej podstawie stwierdzać zależności między infekcją tzw. adenowirusem 36 a otyłością u ludzi - podkreśliła prof. Hannelore Daniel, członkini Niemieckiego Towarzystwa Żywienia (DGE).

Wspomniała o innych badaniach amerykańskich, wg których tylko 18 proc. osób z nadwagą miało ten wirus, i podkreśliła, że przyczyny otyłości są różne i w dużym stopniu indywidualne.

Bank wie, gdy płaci...

Przed jednym z bankomatów w holenderskiej miejscowości Oosterhout tworzyli się w tym tygodniu długie kolejki. Przyczyną była nieoczekiwana hojność maszyny: każdy, kto chciał wyciągnąć banknot 25 guldenowy, otrzymywał 100 guldenów. Wiadomość rozszedła się szybko po całej miejscowości i wielu skorzystało z tej niecodziennej okazji. W sumie maszyna wydała 20 tys. guldenów (ok. 10, 5 tys. dolarów) za dużo.

Nie wszyscy klienci automatów byli jednak zadowoleni, bowiem ci, którzy programowali wypłatę 100 guldenów otrzymywali... 25. Dzięki klientom, którzy poczuli się oszukani i interweniowali w banku, w miarę szybko odkryto błąd, polegający na pomyłce w umieszczeniu banknotów w szufladkach maszyny. Bank domaga się obecnie od "obdarowanych" zwrotu nadpłaconej sumy.

Strzał zza rogu

Jak podaje ostatni numer brytyjskiego pisma "The New Scientist" amerykańscy eksperci wojskowi prowadzą końcowe prace nad kulami wyposażonymi w głowice zdolne do naprowadzania pocisku na cel.

Sterowane promieniem laserowym pociski o nazwie BLAMS miały początkowo stanowić amunicję do działek myśliwisk. System udało się jednak tak dalece zmniejszyć, że może być z powodzeniem stosowany w broni ręcznej. Według pisma, kierowane laserem kule umożliwiają snajperom trafianie w cel z odległości kilku kilometrów, przy czym strzelce i laser nie muszą się bynajmniej znajdować w tym samym miejscu.

Projekt badań nad miniaturowymi pociskami samonaprowadzającymi jeszcze do niedawna objęty był tajemnicą wojskową.

Chory z bezrobocia

Międzynarodowe badania na temat zależności między bezrobociem a zdrowiem wykazały, że mniej więcej połowa ludzi nie mogących znaleźć pracy ma dolegliwości fizyczne lub psychiczne. Zdaniem prof. Thomasa Kieselbacha z Uniwersytetu Hanowerskiego nie istnieje co prawda typowa "choroba bezroboczych", niemniej częściej cierpią oni na nadciśnienie, zaburzenia pracy serca, stres i nadmierne pocenie się. Prawie wszyscy bez pracy cierpią na jakąś formę depresji. Zdaniem naukowców opieka nad bezrobotnymi to także organizowanie dla nich stałych zajęć.

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z satelitarnej sieci informacyjnej Polskiej Agencji Prasowej lub z "Magazynu PAP".

▲ We wtorek odbyło się w Cz. Cieszynie spotkanie posła do Parlamentu RC Wawrzyńca Fójcika z obywatelami. Głównymi tematami dyskusji była planowana likwidacja szpitala w Cz. Cieszynie oraz budowa parkingu TIR-ów w Sibicy. W tej ostatniej sprawie mieszkańcy osiedla koło mleczarni skierowali petycję do Urzędu Powiatowego w Karwinie. Fot. F. BALON

ZMIANY RÓWNIEŻ W POLSKICH SZKOŁACH Kto na dyrektora?

CZ. CIESZYN (kor) - Najpóźniej w lipcu br. miałaby zapadła ostateczna decyzja o tym, kto w najbliższej kadencji zasiądzie za biurkiem w dyrekcji Gimnazjum Polskiego w Cz. Cieszynie.

Jak poinformowała nas dyrektor Polskiego Centrum Pedagogicznego Irena Kuła, Urząd Szkolny w Karwinie ogłosił bowiem konkurs na to stanowisko, a komisja konkursowa zdecydowała również o tym, kto obejmie stanowisko dyrektora karwinijskiej Średniej Szkoły Zdrowotnej.

Kandydaci, którzy muszą wykaazać się m. in. dyplomem wyższej uczelni, najlepiej o kierunku pedagogicznym, i co najmniej siedmioletnim stażem zawodowym, powinni przesiać swoje zgłoszenia wraz z potrzebną dokumentacją (wszelkie informacje na ten temat można zdobyć w PCP w Cz. Cieszynie) do Urzędu Szkolnego do 30 kwietnia br. Konkursy przebiegną jeszcze przed końcem roku szkolnego, a nowi dyrektorzy będą mogli objąć funkcję 1 sierpnia br.

"Miejmy nadzieję, że kandydatów nie zabraknie, bo szkoda by było, gdyby konkurs nie mógł się odbyć z powodu braku chętnych" - powiedziała nam I. Kuła.

Do 18 kwietnia mogą się zgłaszać kandydaci do konkursu ogłoszonego przez Urząd Szkolny we Frydku-Mistku na stanowiska dyrektorów szkół i placówek przedszkolnych w tym powiecie. Chodzi m. in. o polskie szkoły w Trzyncu-Podlesiu, Milikowie i Nydku oraz polskie przedszkola w Bystrzycy, Gródku, Mostach k. Jablonkowa, Nieborach, w Trzyncu - przy ul. SNP 477 i Stefanika 722 oraz zintegrowane przedszkole w Piosku.

Pech E. Gierka

USTRONI - Edward Gierek, był i sekretarz KC PZPR może mówić o wyjątkowym pechu. Po "wyleczeniu złamanej pod koniec ub. roku nogi, tuż po świętach Wielkanocy 84-letni Gierek przewrócił się we własnym domu w Ustroniu i złamał lewą rękę.

Był i sekretarz leży obecnie w łóżku w swoim domu. Nie gorączkuje, czuje się dobrze. Lekarze zapowiedzieli, że zdejmią gips prawdopodobnie za miesiąc.

Sprawcą nieszczęścia był wilczur Gierków, który witał go powracającego do domu gospodarza wszedł mu pod nogi. Edward Gierek stracił równowagę, padając na ziemię podparł się lewą ręką, która nie wytrzymała ciężaru.

W czwartek Stanisława i Edward Gierkowie obchodzili Diamentowe Gody. Uroczystość, z uwagi na stan zdrowia jubilata, miała rodzinny i kameralny charakter. Prywatnie jubilatów oprócz syna z synową odwiedził burmistrz Ustronia Kazimierz Hanus oraz przewodniczący Rady Miasta Franciszek Korcz. Samorządowcy przekazali list gratulacyjny z życzeniami pomyślności i dalszych szczęśliwych lat wspólnego życia w Ustroniu.

UWAGA KIEROWCY!

W dniach 17., 18. i 19. 4. w godzinach 9.00-18.00 testowane będą bezpłatnie w firmie EKO-RAJ, Trzanowice 267 (na trasie Trzanowice - Gnojnik) amortyzatory. W dniach promocyjnych można będzie zakupić z 10% rabatem amortyzatory firmy SACHS do wszystkich modeli samochodów.

Warto zbadać swój samochód. Serdecznie zapraszamy. EKO-RAJ. tel. 97 019

D.A.S. ZNAJĄ MILIONY EUROPEJCZYKÓW

Teraz także w Ostrawie

OSTRAWA (mro) - Nie tylko zmortyzowanym mieszkańcom naszego regionu przybyła nowa ubezpieczalnia prawnej ochrony D.A.S. (Défense Automobile et Sportive). D.A.S. tym różni się od działających na naszym rynku ubezpieczalni, iż de facto gwarantuje zabezpieczenie interesów swoich klientów w stosunku do innych subiektywów, z którymi wiodą spór.

Firma zainaugurowała swoją działalność w 1917 r. we Francji. W latach trzydziestych weszła na rynek niemiecki, gdzie też przeniosła swoją siedzibę. W latach 50. w okresie

Nobilitacja dobrej roboty

Dokończenie ze str. 1

"Wiem, że ukreślił mi na siebie przyszłowiowy bic" - skomentował jej jakościową nobilitację firmy inż. Hudeček. "Inaczej ale dzisiaj już nie można. Klienci coraz nagminnie baczą na sprawę jakości. Certyfikat daje im pewność, że takiego partnera właśnie znaleźli".

W przygotowaniu na tę okoliczność spotkania towarzyskim uczestniczyli m. in. przedstawiciele Urzędu Powiatowego w Karwinie i Olbrachc, Urzędu Górniczego w Ostrawie, nie zabrakło też pracowników naukowych macierzystej uczelni wyższej olbrachcickiej przedsiębiorcy - Wyższej Szkoły Górniczej-Uniwersytetu Technicznego z jej prorektorem prof. Tomaszem Čermákem.

O czesko-polskim...

Dokończenie ze str. 1

Bogaty program wczorajszej konferencji studenckiej przewidywał m. in. spotkanie z członkami zarządu Fundacji Czesko-Polskie Centrum Kultury i Nauki w Ostrawie, która była współorganizatorem tego ze wszech miar udanego przedsięwzięcia naukowego.

Na zajęcia organizowane przez Katedrę Polonistyki i Folklorystyki Wydziału Filozoficznego UO uczęszcza w tym roku akademickim ok. 40 studentów. Są wśród nich

wielkiego boju turystyki samochodowej zdobyła i umocniła swoją pozycję w Austrii, Hiszpanii, we Włoszech, w Holandii, Belgii, Luksemburgu, Wielkiej Brytanii, Grecji i Szwajcarii.

W 1995 r. obsługiwała 6 mln Europejczyków. W tym samym roku rozpoczęła działalność w Republice Czeskiej. Do tej pory uruchomiła w naszym kraju 11 filii, inkasując w minionym roku 24 mln koron przy obsłudze 20 tys. klientów (ryzyk).

Głównym celem działania firmy jest kompleksowa ochrona prawna

BOGUMIŃSKA "CHARITA" POMAGA NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYM Udane pierwsze kroki

Od początku marca działa w Boguminie "Charita" - instytucja dobroczynna świadcząca humanitarną, socjalną i medyczną pomoc najbardziej potrzebującym - bez różnicy narodowości, rasy, wyznania czy przynależności politycznej.

Jak powiedział nam dyrektor tej placówki, Josef Thomas, na razie "Charita" wraz z 11-osobową Radą jest w toku rozpoznawania sytuacji w Boguminie i przyległych miejscowościach. "Musimy zorientować się dokładnie, kto i gdzie potrzebuje naszej pomocy. Współpracujemy w tym celu m. in. z wydziałem ds. socjalnych Urzędu Miejskiego, radą i pomocą służy nam ks. proboszcz Stanisław Zwyrtek, który był zresztą inicjatorem powołania w naszym mieście "Charity". Według danych statystycznych pomocy opiekunów społecznych potrzebuje w Boguminie ok. 400 obywateli. Wielu starych, schorowanych i samotnych ludzi znajduje się na zamieszkanie w domach emeryta, są jednak i tacy, którzy nie chcą opuścić swoich własnych kątów, w obawie, że gdzie indziej nie uda im się już na starość zapuścić korzeni. Przypuszczamy, że głównie oni potrzebować będą naszej pomocy" - twierdzi Josef Thomas.

Z "Charitą" współpracuje już ok. 15 wolontariuszek i wolontariuszy. Pomagają w robieniu zakupów, w przyrządzaniu posiłków, w sprzątnięciu, utrzymują kontakt z lekarzami prowadzącymi ich podopiecznych, przynoszą lekarstwa... Częstokroć zaś samą swoją obecnością, dobrym słowem i gestem otuchy pomagają przezwyciężyć pustkę samotności, przywracając chęć życia i nadzieję.

Ambicją założycieli "Charity" jest dotarcie do wszystkich wymagających pomocy mieszkańców miasta i jego najbliższej okolicy. W tym celu apelują do ludzi o nieobojętne przechodzenie koło cudzego cierpienia i o przekazywanie wolontariuszom informacji o osobach pozabawionych pomocy, chorych i samotnych. Biuro "Charity" mieścił będzie się, po zakończeniu robót adaptacyjnych, niedaleko Podstawowej Szkoły Artystycznej, w lokalach byłej "BOREI". Kontakt telefoniczny możliwy jest pod numerem 601 22 11. (h)

WYDZIAŁY FILOZOFICZNE W TRUDNEJ SYTUACJI

Związać koniec z końcem

OSTRAWA (h) - Na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Ostrawskiego spotkali się 9 kwietnia dziekani wszystkich wydziałów filozoficznych w Republice Czeskiej.

Jak poinformowała nas dziekan Wydziału Filozoficznego ostrawskiej uczelni, Eva Mrhačová, zjechał do stolicy północnych Moraw dziekan Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola w Pradze František Vrhel, Wydziału Filozoficznego

● Z POLSKI

◆ Podczas spotkania z przebywającym w Polsce ministrem V. Dlouhym wicepremier M. Pietrewicz zwrócił uwagę na wciąż nie załatwioną kwestię zwrotu kilku obiektów, o które upominają się organizacje Polaków zamieszkałych na Zaelziu. Minister Dlouhý stwierdził, że rząd czeski zainteresowany jest pozytywnym załatwieniem tej sprawy - niektóre z tych obiektów są już w trakcie przekazywania mniejszości polskiej.

◆ Sejm uchwalił ustawę lustracyjną. Zgodnie z nią kandydaci do ważnych urzędów oraz osoby je sprawujące będą składać oświadczenia, czy byli tajnymi i świadomymi współpracownikami służb specjalnych lub ich pracowników.

◆ Sprzedano już blisko 50 proc. z pierwszej emisji "cegiełek", której całkowita wartość wynosi 17 mln zł i przeznaczona jest na pomoc Stoczni Gdańskiej.

◆ Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZ "Solidarność" zwróciła się do premiera Włodzimierza Ciomozewicza z prośbą o odwołanie ministra edukacji Jerzego Wiata.

● CO PISZĄ INNI:

"Głos Ziemi Cieszyńskiej" Rowerem po groniach

W tym roku, z inicjatywy Gminnego Ośrodka Kultury, w Brennej i Górkach wytyczonych zostanie kilkanaście tras rowerowych. Dzień pierwszy gotowych powinno być jeszcze przed wakacjami. Docelowo łączna długość rowerowych szlaków przekroczy ma 300 kilometrów. "Do tej pory organizowaliśmy imprezy tylko dla profesjonalistów. Czas pomyśleć o osobach jeżdżących na rowerach dla przyjemności" - mówi w ośrodku kultury.

Wszystkie trasy rozpoczynać się będą w centrum Brennej. Część z nich poprowadzi istniejącymi szlakami turystycznymi, część wytyczona zostanie leśnymi duktami, nie uczęszczanymi przez pieszych. Długość i trudność tras zostaną zróżnicowane. Rodziny będą mogły korzystać z krótkich tras spacerowych, np. waleń Brennicy, albo szlaków widokowych, doliną Leśniczy czy Węglarskiego. Wycieczki jednościami pozwolą turystom zwiedzić najciekawsze i najbardziej urokliwe zakątki gminy.

Z kolei z myślą o amatorach mocnych wrażeń opracowano długie (nawet do 50 km) i bardzo trudne, górskie trasy. "Cykliści będą mogli zdobywać Klimczok, Blatník, Kotarz. Wiele tras poprowadzi w kierunku Przełęczy Salmopolskiej. Prawdopodobnie można będzie przejechać rowerem do Szczyry i Wisły" - tłumaczy Ryszard Greń, współorganizator przedsięwzięcia.

TRENING-NIETRENING W SCENERII METEORYTYCZNEGO KRATERU

Arizona, Arizona...

Miasto Flagstaff rozsiadło się na wysokości dwóch tysięcy i paru metrów n.p.m. Szeroko, rozłożyście, wygodnie. Luźna zabudowa sprawia, że wokół każdego domostwa, w większości co najwyżej piętrowego domu, jest sporo wolnej przestrzeni. Ten zakątek Arizony odkrył dla lekkoatletów, chcących szlifować formę w wysokogórskich warunkach, znakomity niemiecki długodystansowiec Dieter Baumann.

W tym roku, w lutym, ponownie pojawił się w mieście czołowy czeski przelajowiec Honza Pešava, notabene w towarzystwie kolegi Roberta Štefka, Słowaka, zaliczanego do czołówki przelajowego Pucharu Świata. Od 27 lutego pod baczny okiem trenerów - małżeństwa Gavendów oraz masażystki Mili Jordánkové trenowały we Flagstaff także trzynieckie biegaczki na orientację - Jana Cieślárová, Majka Honzová i Ivetta Navrátilová. Pod jednym dachem mieszkała z nimi inna chluba czeskich przelajów - Desana Sourková. Jak na razie dobrze jej idzie, nawet bardzo dobrze.

Okolica Flagstaff jest cudowna. Miasto otaczają piękne lasy, na zachodzie dominuje masyw górski San Francisco Mountains z najwyższym szczytem Arizony - Humphreys Peak,

znany na kuli ziemskiej wybuch jądrowy. Obliczono, że „kosmiczny przybłęda” miał najwyżej 30 metrów średnicy. Krater posłużył w ramach kosmicznego programu „Apollo” jako centrum treningowe przyszłych amerykańskich lunonautów.

▲ Trenerka trzynieckich „orientalistek” - Anna Gavendová ze swoją podopieczną Janą Cieślárovą.

◀ Okolica arizońskiego Flagstaff. Widok na krater po „kosmicznym przybłędzie”.

Po zwiedzeniu tego osobiwego miejsca dziewczyny przywdziały sportowe dresy, by cośkolwiek potrenować. Jeszcze przed wycieczką bowiem nosiliśmy się z zamiarem, by dziewczyny obiegły krater. Pozostało jednak tylko przy szczyrach chęciach. Na pierwszym rozwidleniu dróg pojawił się ni stąd, ni zowąd policyjny samochód. Byliśmy pod baczną obserwacją miejscowych szeryfów. Zrozumieliśmy, że nasze plany biorą w łeb. Honza Pešava miał podobne kłopoty, kiedy zamierzał obieć krater przed rokiem. Reakcja policji stanowej była podobno twarda. Dlaczego? Kto zgadnie?

Nie pozostało nam nic innego, jak tylko zmienić teren. Dziewczeta ruszyły półkną swoją treningową dawkę 15 km wzdłuż autostrady. Trasa była naprawdę ciężka, w terenie o zmiennej konfiguracji, na domiar złego wiał przeciwny silny wiatr. Najszybciej przywykła do arizońskich warunków Majka Honzová, czego potwierdzeniem była chociażby minimalna przewaga nad koleżankami. Śledziliśmy dziewczyny z samochodu. I tu zrazu, z niezrozumiałego w tej chwili powodu Majka „wyszczelita” niczym z procy i popędziła w kierunku autostrady. Przyczynę jej sprinterskiego wyczynu poznaliśmy nieco później. Za stałowym, drucianym płotem ciągnącym się w odległości jakichś 50 metrów wzdłuż całej autostrady pojawiły się dwa kojoty. Jeden wystartował w kierunku Majki. Zapewne chciał się ścigać... Kto wie?

OTA GAVENDA
Fot. autor

(3 862 m n.p.m.) - tereny wprost wymarzone do treningów biegowych...

Flagstaff ma wszelkie atrybuty bazy turystycznej dla osób spragnionych wypadów za przyrodniczymi atrakcjami. Jakkolwiek trening pozostawia sportowcom wolnego czasu niewiele, to jednak obowiązki - w myśl powiedzenia „dla chcącego, nic trudnego” - można pogodzić z wrodzoną ludzką ciekawością. Po prostu - niczego nie zaniedbać i przy okazji jeszcze coś ciekawego zobaczyć.

Z miernym skutkiem zdobywaliśmy przed wyjazdem do Stanów jakieś informacje chociażby o Wielkim Kanieonie Kolorado (Grand Canyon), nieobcy nam był obrazek arizońskiego krajobrazu z billboardowej reklamy papierosów. Na tym kończyła się nasza wiedza o Arizonie. Zdał się więc na miejscowe biura informacji turystycznej - działają w Flagstaff bez zarzutu. Nawet w cztery tygodnie zgrupowania - gdy-

by je tylko poświęcić zwiedzaniu turystycznych kuriozów Arizony - nie byłibyśmy w stanie zobaczyć wszystkiego. Stąd też zawsze zabiegaliśmy o to, żeby zgrać trening z turystycznymi przyjemnościami.

Godna polecenia jest wycieczka do Meteor Crateru. Pierwotnie uważano, że chodzi o krater wygasłego wulkanu. Późniejsze badania wykazały jednak, że przed 49 500 laty w tym właśnie miejscu spadł, właściwie weń „wyrzniętą”, meteor, pozostawiając po sobie „dziurę” o głębokości 175 metrów, równej, moim zdaniem - plus minus - wysokości 60-piętrowego, a nawet wyższego „drapacza chmur”. Krater ma 1250 metrów średnicy i 5 km w obwodzie. Na jego dnie można by było urządzić 20 boisk piłkarskich, a jego zbocza, zamieniając je w widownię, byłyby w stanie pomieścić ok. 2,5 mln kibiców.

Meteorzyt nadleciał z północy i uderzył w Ziemię z prędkością ponad 70 tys. km na godzinę, a siła uderzenia była większa niż jakikolwiek

NASZ TEREN W OBIEKTYWIE

▲ GRÓDEK: We wsi przybywa nowych i odnowionych domków... ♦ Centrum wsi z Urzędem Gminnym.

Fot. FRANCISZEK BALON

TRZYNIECKI LEKARZ W EUROPEJSKIM INSTYTUCIE TELECHIRURGII

Z wykładami do Strasburga

Z Europejskiego Instytutu Telechirurgii, który ma siedzibę w Strasburgu we Francji, powrócił chirurg Szpitala na Podlesiu w Trzyniecu MUDr Stanisław Czudek. Należy on w naszym kraju do czołówek lekarzy - specjalistów w zakresie operacji laparoskopowych, czyli zabiegów miniinwazyjnych w jamie brzusznej.

MUDr Czudek od pięciu lat aktywnie współpracuje z najlepszymi fachowcami tej branży w wielu krajach Europy, szczególnie we Francji,

która jest kolebką tej nowoczesnej metody operacyjnej, ale także w Stanach Zjednoczonych, Japonii...

Niedawno trzynieckiemu chirurgowi zapropozowano miejsce lektora w Europejskim Instytucie Telechirurgii, co stanowi najwyższe uznanie i ocenę jego osiągnięć w zakresie operacji laparoskopowych. MUDr Stanisław Czudek został w ten sposób pierwszym lekarzem z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wykładającym w Eu-

Fot. arch. GŁ. - WIESŁAW PRZECZEK

ropejskim Instytucie Telechirurgii w Strasburgu, co jest sprawą prestiżową. W swoich prelekcjach i wykładach specjalizować się będzie w operacjach laparoskopowych przezduki pachwinowej, z którymi lekarze na Podlesiu mają największe doświadczenie w skali Republiki Czeskiej. Międzypolowy zespół chirurgów ma już na swoim koncie przeszło 800 zabiegów miniinwazyjnych tego rodzaju, a ponadto przeszkolił ponad 150 chirurgów z Republiki Czeskiej, Polski, Słowacji i Hiszpanii.

MUDr Stanisław Czudek poprowadzi w Strasburgu raz w roku cykl wykładów. Pierwszy z nich zaliczył już w marcu bieżącego roku.

(eś)

Przedstawiamy członków Rady Polaków w RC

Dziś - Franciszka Chocholáč

Franciszka Chocholáč wywodzi się ze starego polskiego rodu Duławów z Gnojnika. Do Rady Polaków została wybrana po raz trzeci. Przydzielono jej sprawy związane z legislacyjną stroną działalności Rady Polaków na arenie międzynarodowej oraz sprawy zwrotu majątków organizacji polskich.

„Póki co trwamy” - mówi Franciszka Chocholáč. „Bez fał emigracji z Polski, przybywu „świeżej krwi” Zaoziacy odradzają się sami. Ani nie przystajemy do współczesnych mieszkańców Warszawy, ani Pragi. W jednym i drugim przypadku czujemy swoją odrębność. Jakbyśmy byli uodpornieni na asymilację.

Na ostatnim Zgromadzeniu Ogólnym Kongresu Polaków rozgorzała dyskusja nt. zakwalifikowania obywateli polskich przybyłych do Republiki Czeskiej do kategorii mniejszości narodowej. Dla potrzeb prac legislacyjnych sformułowano wiele definicji mniejszości. Zasadniczymi ich elementami są obywatelstwo danego kraju i wieloletnie z nim związki. Przykładowo na Węgrzech za mniejszość uważa się grupy etniczne przebywające na terytorium państwa od 100 lat, na podobnych warunkach w Austrii uznano mniejszość czeską i słowacką. Natomiast w RC, jak w większości państw Europy nie ma jasnych reguł postępowania. Dzisiaj sztywny blondyn może żądać wpisania w jego dokumenty, iż jest „narodowości chińskiej”, choć nawet nie ma skończonych oczu.

Istniejąca „Rządowa Koncepcja Polityki Narodowościowej” pojmwana jest jako pierwsza faza przed podpisaniem Ramowej Umowy Rady Europy o Ochronie Praw Mniejszości. Zapewnia nam - na papierze - wiele. Ma jednak jeden podstawowy feler. Brakuje w niej sformułowania, iż „zabronione są jakiegokolwiek projekty czy działania, które mogłyby spowodować niedobrowolną asymilację”. Z ramienia Rady Polaków brał udział w posiedzeniach podkomisji parlamentarnej ds. mniejszości narodowych, gdzie uczułam na fakt, że „mniejszości są finansowane przez rząd czeski, ale nie są chronione”, zaś między narodowe układy wybijały przede wszystkim ten aspekt. Dlatego jak powietrza potrzebujemy rzecznika praw obywatelskich, powiem więcej, ombudsmana ds. mniejszości narodowych.

Dziś szczęśliwym zbiegiem wypadków mamy swojego posta, który zaangażowany jest w prace podkomisji parlamentarnej ds. mniejszości narodowych. Na Węgrzech mają ustawę narodowościową, w Rumunii przyznali mandaty parlamentarne przedstawicielom 12 mniejszości, w Austrii pracuje rzecznik praw obywatelskich ds. mniejszości, a my mamy posta Fojjoka, który póki co jest, ale w przyszłej kadencji może go nie być. Jako mniejszość mamy wszędzie status doradcy. Stąd naszych argumentów można nie brać pod uwagę.

Oczywiście zostaje Rada Europy w Strasburgu. Ale tam mogą trafić sprawy, które przeszły zgodną z prawem procedurę. Pytam się, jak przykładowo Małgorzata Rakowska, dyrektor PSP w Gnojniku, znajdzie na to czas i środki, by wykazać, że zamierzona integracja polskiej i czeskiej szkoły jest stricte asymilu-

jącym projektem prowadzącym do zaniku szkolnictwa narodowościowego na rubieżach Zaozia?

Co pozostaje - kolejna petycja? Okupacja budynku szkoły? Medialne rozdmuchanie sprawy? Jak rozumieją nas Czesi, mieszkańcy np. Mostu, którzy dowiedzą się z TV, że Polacy nie chcą

„podporządkować się” postanowieniom władz gminnych i Urzędu Szkolnego we Frydku-Mistku. Mieszkańcy tego i innych regionów RC nie wiedzą (bo i skąd?), że jesteśmy „stela”. Za to mają doświadczenia z napływowymi Romami, Niemcami, Wietnamczykami itd. Jedyne nasze prawo to „wyjaśnić i domagać się”. Ale na jakim forum? Może wzorem niemieckich landstągow chociaż raz w roku parlament czeski poświęciłby swoje obrady położeniu mniejszości narodowych. Przecież parlament ma dbać o dobro swoich obywateli. Sami nigdy nie możemy wygrać - bo zawsze jesteśmy mniejszością. Im więcej się domagamy, tym bardziej może narastać do nas niechęć. Na to zaś jesteśmy wyczerpani...

To samo z majątkami. Na najwyższym szczeblu ustalono, że przynajmniej trzy obiekty będą zwrocone. I co? Okazuje się, że tu - nie odda gmina, tam - nie odda przedsiębiorstwo. Paradoksalny przypadek zaistniał na Kozubowej, gdzie przeznaczony do zwrotu las pozostaje nadal majątkiem państwowym. Do jego wydania na mocy decyzji rządu miało być więc dojść natychmiast. Zamiast tego Rada Polaków dostaje uzasadnienie, iż las nie jest niezbędny do prowadzenia działalności organizacji polskiej mniejszości - a więc nie będzie zwrocony. Wiadomo, że historia nie jest sprawiedliwa, ale żeby formalnie obietnice składane przez przedstawicieli rządowych były ad hoc uznawane za nieważne...

Jasno z tego widać, że brakuje politycznej woli zwrotu majątków. Zresztą węzeł gordyjski przejmowania, konfiskat i nacjonalizowania polskich majątków jest tak zagmatwany formalnie, iż do jego rozwiązania wola polityczna jest niezbędna.

Wiem, że moje słowa nie przypadną wszystkim do gustu - pytam się - co byśmy robili z tymi majątkami? Macierz ma budynek na Baginicy i też nie radzi sobie z jego finansowaniem. Rekompensata finansowa także jest kwestią sporną. Przecież PZKO przez 50 lat korzystało z dotacji, niejako przejadając majątek przedwojennych organizacji - przynajmniej tak to argumentują Czesi... Faktem pozostaje, że ludzie włożyli do Domów-PZKO kawał pracy, ale przecież nie płacili wszystkiego...

Dwie kadencje w Radzie Polaków nauczyły mnie, że musimy trwać. Może uda mi się doprowadzić do tego, by w maju br. Kongres Polaków stał się członkiem Federacji Europejskich Mniejszości Narodowych (FUEN). Chociaż nie płynęłyby z tego żadne korzyści materialne, to dałoby to nam wiele informacji i rozeznanie prawne.

Lata pracy na rzecz naszej mniejszości uswiadomiły mi jedno. My nie mamy możliwości, jak praski „Klub Polaki” zawieszania i wznowiania działalności. My skończymy tylko raz”.

Notowała:

M. RADŁOWSKA - OBRUSNIK

GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK

Pod znakiem zajączka

Okazuje się, że w tym roku okres świąteczny całkowicie zdominowały wielkanocne zajączki, o czym świadczą listy i rysunki. Wspomnienia o tych miłych wiosennych świętach wciąż są żywe, chociaż wiosnę mamy w tym roku nieszczerą. Ładnie narysowała (rysunek z prawej) ten dziwny miesiąc Daniela Vitoš z Karwiny-Nowego Miasta.

Nasza znajoma Myszką przysłała nam list, na który niecierpliwie czekają uczestnicy konkursu.

Kochane Dzieci! Kącik literatury dziecięcej w karwińskiej bibliotece regionalnej od Wielkanocy wygląda bardzo ładnie. Do jego dekoracji przyczynili się ci, którzy wzięli udział w mini-konkursie „Dekoracje wielkanocne”. Wszystkie prace były piękne i pomysłowe, największą radość sprawiła mi duża paczka zajączków od dzieci z PSP w Bukowcu. W losowaniu nagród udział wzięło 50 prac, a

szczęście uśmiechnęło się do czterech ich autorów. Nagrody otrzy-

wagi, a Mama Zajączkowa podarowała za to dzieciom piernikowe jajka. Potem dzieci szukały w słonecznym ogrodzie niespodzianki, obiecanej im przez Zajączka. Po długich poszukiwaniach znalazły cukierkowe pudełko-zajączki. Ileż to było radości!

W imieniu przedszkolaków z ul. Moskiewskiej w Cz. Cieszyńcu
BRONISŁAWA GUZIUR

Fot. „GL” - W. OWCZARZY

ZAGADKI

dla najmłodszych według „MISIA”

- Kapie z kranu, kapie z nieba. Twarz i ręce myć nią trzeba. Zimą – lód, latem – ochłoda. Co to jest? Po prostu ....!
- Stukają klawisze, gdy ktoś na niej pisze. To z biurka się kłania ..... !
- Kolorowej marchwi koleżanka błada. Tobie nie smakuje, a zajac ją zjada!
- Jaka głowa się głowiła na zagonach, kiedy zdrowsza jest: surowa czy kiszona?
- Okrągła, pękata, rumiana jak słońce. W środku chowa skarby jak grosze w skarbonce.
- Szarzej, nikt nie w jesieni, a wiosną na łące znów się zieleni.
- Warkocze zielone, sukienka biała. W lesie wyrosła, z wiatrem gadała.

Rozwiązania: woda, maszyna do pisania, pietruszka, kapusta, dynia, trawka, broczka.

muja: Marek Wygrys i Oleńka Sikora z przedszkola w Cz. Cieszyńcu (ul. Grabińska) oraz Monika Wrona i Jurek Heczko z PSP w Bukowcu.

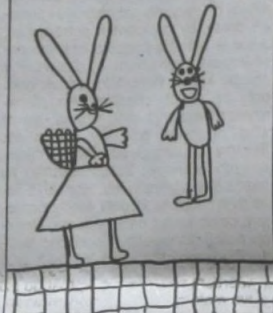
Dziękuję za przysłane robotki i przypominam, że do 30 kwietnia czekać będą na odpowiedzi w konkursie „Czy znasz swoją biblioteczkę?”

Wasza ERNESTYNKA

O spotkaniu z zajączkiem mówi także następujący list:

Kochany Głosiku! Tym razem chcemy Ci opowiedzieć o „Uroczystości Zajączka” w naszym przedszkolu. Rozpoczęły ją maluszki, odgrywając przemilę scenkę o tym, jak zwierzątka budziły języka ze snu zimowego.

Kiedy zebraliśmy się przy świątecznie przybranym stole, na którym nie zabrakło wielkanocnego baranka i zajączka z koszykiem jajek, zjawił się wśród nas Zajączek z Mamą Zajączkową. Zajączek chwalił się, że niczego się nie boi, ale okazało się, że to częste przechwałki, bo za chwilę aż się trząsał, słysząc zwykły szelest. Dzieci postanowiły nauczyć go odwagi na trudnym torze przeszkód - przeszły z nim przez kładkę nad wężbraną rzeką, wspięły się na wysoką skałę, przezołowały przez długi tunel. Zajączek nabral od-

Mamę Zajączkową i Zajączka narysowała Natałka Hasan (rysunek powyżej), natomiast lubuzersko uśmiechniętego zajączka spotkała Weronika Szkauder z Orłowej (rysunek poniżej).

LITERKA

Rubrykę przygotowała:
IRENA STONAWSKA

PISARZE OBAWIAJĄ SIĘ O LOS KSIĄŻKI

Obraz, a nie słowo

Pisarz nikaraguański Sergio Ramirez na forum I Międzynarodowego Kongresu Języka Hiszpańskiego w Zacatecas wyraził obawy, czy książka przetrwa w XXI wieku wobec szybkiego upowszechniania się elektronicznych środków przekazu.

Ramirez, były wiceprezydent Nikaragui, powiedział, że na przełomie tysiącleci ludzkość przeżywa rewolucję kulturalną podobną do tej, jaką było wynalezienie w 1445 r. druku. Teraz jednak osi tej rewolucji jest obraz, a nie słowo. Dotychczas literaturę opierała się na słowie drukowanym, które obecnie przemysł elektroniczny spycha na margines, tworząc własny wszechświat, równoległy do

świata tekstów pisanych. Aktualna tendencja, aby czytać teksty na ekranie monitora, stwarza zagrożenie dla literatury, odzwieczają ludzi od lektury książek. Elektroniczna kultura wywiera już także szkodliwy wpływ na szkolnictwo. Z tych powodów, nawet w wysoko rozwiniętych krajach, takich jak USA, wzrasta liczba wtórnych analfabetów - podkreślił Ramirez.

DANIA Z MIĘSA MAŁP W PARYSKICH RESTAURACJACH Zagrożone wymarciem

Szympanse, goryle i orangutany są zagrożone na dłuższą metę wymarciem - podkreśla najnowsza analiza WWF, światowego zrzeszenia marciem - podkreśla najnowszą analizę WWF, światowego zrzeszenia obrońców przyrody. Najbardziej zagrożone są goryle górskie, których ostatnim schronieniem jest objęty walkami rejon na pograniczu Ruandy, Burundi i Zairu.

Rosnące zagrożenie tych naczelników wynika z nielegalnych polowań, ograniczania ich przestrzeni życiowej i narastania handlu mięsem dzikich zwierząt. W Malezji oraz Indonezji orangutany żyją już tylko na 2 proc. powierzchni tych krajów. W Zairze, Gwinei Równikowej i Kamerunie może dojść w ciągu 50-70 lat do całkowitego wyrębu lasów - twierdzi WWF w analizie opublikowanej w czwartek w Genewie. Wyrąb drzew, budowa dróg, przeznaczanie dodatkowych terenów pod uprawy rolne, wydobycie ropy naftowej i przemieszczenia wielkich grup ludzi powodują drastyczne kurczenie się powierzchni życiowej zwierząt. Intratnym biznesem stał się handel mięsem dzikich zwierząt, w tym małp. Dania z tego mięsa oferowane są w niektórych restauracjach w Paryżu lub Brukseli.

Na początku bieżącego stulecia w Afryce żyły miliony szympanosów. Dzisiaj jest ich tam mniej niż 100 000. W Azji populacja orangutanów zmniejszyła się z 100 tys. do 30 ty-

sięcy. Tylko w ciągu ubiegłych 10 lat spadek wyniósł 50 proc. Sytuacja poprawiła się tylko w Ruandzie, gdzie dzięki działaniom władz liczba goryli górskich w ostatniej dekadzie wzrosła z 370 do 600.

Winne środowisko?

Amerykańskie dziewczynki dojrzewają coraz wcześniej, przypuszczalnie pod wpływem zanieczyszczenia powietrza różnymi substancjami, zawierającymi hormony kobiece. Taką hipotezę postawiła w miesięczniku „Pediatrics” dr Marcia Hermann-Giddens z Uniwersytetu Stanu Północnej Karoliny.

Uczona ta kierowała zespołem, który przebadał ponad 17 tys. dziewcząt z całych Stanów Zjednoczonych. Stwierdzono, że bardzo często pierwsze objawy dojrzewania występują już u dziewczynek w drugiej czy trzeciej klasie szkoły podstawowej.

Dr Hermann-Giddens sugeruje, że na przyspieszenie dojrzewania dziewcząt mogą wpływać hormony kobiece (estrogeny), znajdujące się np. w kosmetykach, środkach owadobójczych, w niektórych wyrobach z tworzywa sztucznego oraz w mięsie zwierząt karmionych hormonami. Zdaniem uczonej sprawa ta wymaga dalszych studiów. Zanim zostanie to wyjaśnione, dr Hermann-Giddens doradza rodzicom i nauczycielom, aby zmienić metody wychowania w domu i w szkole, starać się ograniczyć kontakt dziewczynek ze środkami hormonalnymi oraz usunąć damięc je, że mogą one nabierać cech kobiecych znacznie wcześniej, niż to było w poprzednich pokoleniach.

Dziura ozonowa

Tegorocznej wiosny nastąpił rekordowy zanik ochronnej warstwy ozonu nad Biegunem Północnym. Jest ona o 40 proc. mniejsza niż w latach 1979-82, czyli najcięższa od czasu rozpoczęcia obserwacji - poinformowała amerykańska Agencja ds. Oceanów i Atmosfery (NOAA).

Zdaniem uczonych, niższe niż zazwyczaj o tej porze roku temperatury powietrza nad Arktyką ułatwiły substancjom niszczącym ozon, takim jak chłorofluorokarbon (CFC), ich działanie.

Oznaczy chroni wszystkie organizmy żywe na Ziemi przed zabójczym promieniowaniem ultrafioletowym Słońca. Występuje on na wysokości od 10 do 25 km od powierzchni Ziemi.

SPOŻYWANIE RYB CHRONI PRZED ZAWALEM

Dobre na serce

Kto spożywa codziennie 35 gramów ryby, czyli około 1/3 kilograma tygodniowo, ten znacznie zmniejsza prawdopodobieństwo przedwczesnego zgonu na serce, nawet jeśli pali lub ma nadwagę. Taki wniosek sformułowali naukowcy amerykańscy na podstawie badań prowadzonych przez 30 lat i obejmujących 1822 mężczyzn. Zostały one opisane w „New England Journal of Medicine” z 10 bm.

Martha Daviglus i jej współpracownicy z Northwestern University w Chicago stwierdzili, że mężczyźni, którzy jedli codziennie kawałek ryby, obniżyli ryzyko chorób serca o 40 proc. Przy tym byli o połowę mniej narażeni na zawał mózgu prowadzący do śmierci w porównaniu z mężczyznami, którzy w ogóle nie jadal ryb.

Badaniami objęto mężczyzn w wieku 40-55 lat i obserwowano ich do około 80 roku życia. Do grupy tej włączano tylko osoby o wyraźnej podatności na choroby serca. Większość miała nadwagę, nadciśnienie i zwyczaj jedzenia zbyt tłusto. Więcej niż co drugi obserwowany palił przeciętnie 18 papierosów dziennie. Prawie wszyscy regularnie pili alkohol.

☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆

Ta Wielkanoc przebiegła pod znakiem zajączków. Patrz, ile ich dzieci przysłały!

Rzeczywiście... Zajączki...

KRZYZANEK - OWCZARZY

NASZ ADRES: Redakcja „Głosu Ludu”, P.O.Box 29, Novinařská 3, 709 29 Ostrava 1.
UWAGA! Pisząc do nas nie zapomnij podać swego adresu i napisać, ile masz lat!

NAUKOWCY O ISTNIENIU ŻYCIA NA KSIĘŻYCU JOWISZA Tajemnica mętnych wód

Amerykańscy naukowcy zajmujący się badaniami kosmosu oświadczyli w środę, że są przekonani, iż w mętnych wodach jednego z księżyców Jowisza istnieje życie.

Jestem pewien, że istnieje tam życie” - powiedział John Delaney z Uniwersytetu Waszyngtońskiego, mając na uwadze księżyc Jowisza o nazwie Europa. Wraz z innymi ekspertami wystąpił on na konferencji prasowej w Pasadenie (stan Kalifornia), na której poinformowano o szczegółach zdjęć wykonanych i przestanych na Ziemię przez sondę międzyplanetarną Galileo.

Zdjęcia Europy przekazane przez Galileo po jego przelocie w lutym w najbliższej odległości od tego księżycza i zaprezentowane w środę przez amerykańską agencję badań kosmicznych NASA, ukazują morze o barwie czerwonej z warstwą lodu o grubości około metra, w którym pływają wielkie góry lodowe o szerokości kilku kilometrów.

Zdjęcia te wykonane zostały, kiedy sonda Galileo znajdowała się w odległości 586 kilometrów od księżycza Europa. Naukowcy powiedzieli w środę dziennikarzom, iż sądzą, że w wodach tego księżycza istniały wszystkie składniki potrzebne do powstania i utrzymania życia.

Protetyka przeżywa duży rozkwit

Kontynuujemy temat stomatologiczny... Kiedy zawiądną wszelkie wysiłki dentyści, mające na celu uratowanie chorych zębów, trzeba pomyśleć o zastąpieniu ich odpowiednią protezą. Dzisiaj możliwości na tym polu są olbrzymie. Mówi o tym właściciel prywatnego gabinetu stomatologicznego w poliklinice w Karwinie-Mizerowie, MUDr Jan Lugsch, który poza normalnymi usługami z zakresu stomatologii zachowawczej i protetyki wykonuje również specjalistyczne zabiegi z dziedziny chirurgii dentoalveolarnej, czyli zabiegi chirurgiczne w jamie ustnej, jak resekcje korzeni zębów, mniejsze operacje plastyczne ułatwiające trzymanie protez zębowych, skomplikowane usuwanie zębów oraz wszczepianie tzw. implantów.

◆ ◆ **Panie doktorze, proponuję rozpocząć naszą rozmowę od omówienia problematyki implantów. Myślę, że chociaż nie jest to już absolutną nowością, znajdują się jeszcze wśród naszych czytelników jednostki, które chętnie dowiedzą się paru szczegółów na ten temat.**

- Słowo implant (po czesku: implant) wywodzi się z łaciny i znaczy tyle, co sztuczny twór lub konstrukcja, które zostały wszczepione do żywego organizmu. W medycynie implanty mają szerokie zastosowanie. Do najbardziej znanych należy np. sztuczny staw biodrowy. W stomatologii zaś implanty stosuje się pod postacią sztucznych korzeni zębów, które wszczepia się do kości szczęki. W jakim celu robi się te zabiegi? Otóż, podobnie jak do wybudowania mostów rzecznych czy wiaduktów, również do skonstruowania mostów zębowych potrzebne są dwa filary, na których mogłyby one zostać umocowane. W wypadku, że takich dwu filarów, czyli dwu zdrowych zębów, zabraknie lub znajdują się w dużej odległości od siebie, mostu nie da się wykonać. W celu pokonania tej bariery w stomatologii wymyślono implanty.

◆ ◆ **Którym osobom zaleca pan implantowanie sztucznych korzeni zębów?**

- Przede wszystkim ludziom bezzębnym, którzy nie posiadają dobrze ukształtowanych dziesiąt, zapewniających protezie zębowej właściwą przyczepność w jamie ustnej. Implanty nadają się także do wypełniania małych i dużych ubytków w uzębieniu. Po wszczepieniu ich do kości szczęki zakłada się na nie korony i mosty (po czesku: korunky a mastyki) zębowe.

◆ ◆ **Z jakiego materiału wyko-**

nane są sztuczne korzenie zębów?

- Musi to być materiał, który organizm pacjenta potrafi zaakceptować. Jest nim czysty tytan. Dodam, że implanty wszczepia się do szczęki przy znieczuleniu lokalnym i nie jest to zabieg, który byłby dla pacjenta bardziej traumatyzujący aniżeli zwykłe rwanie zęba.

◆ ◆ **Czy implanty nadają się dla każdego człowieka?**

- Dla każdego zdrowego człowieka na pewno tak. Wykluczone są osoby ciężko chore, zwłaszcza cukrzycy.

◆ ◆ **Jaką ma pan dla nich alternatywę do zaproponowania?**

- Jest tego sporo. Nie tylko zresztą dla nich, bo i większość ludzi zdrowych nie zdążyła przekonać się jeszcze do tej metody i woli tradycyjne protezy. Protetyka przeżywa ostatnio duży rozkwit. Jest cała masa nowych materiałów, z których wykonuje się zarówno mosty, jak i protezy ruchome, czyli do wyjmowania.

◆ ◆ **Co to są mosty?**

- Mostami uzupełnia się mniejsze lub większe braki w uzębieniu. A robi się je w ten sposób, że zęby po obu stronach przerw w uzębieniu szlifuje się, po czym zakłada się na nie korony, które łączone są siodelkami. I to jest most. Teraz największym szlagierem w protetyce, który tu wykonujemy, są mosty ceramiczne. Dotychczas robiliśmy mosty z metali szlachetnych (w większości ze złota) i ząstepczych. Były funkcjonalne i spełniały tradycyjne wymogi kosmetyczne. Ale teraz, na kryty XXI stulecia, nie odpowiada to kryterium pięknego uśmiechu. Głównie kobietom, które chcą wyglądać bardzo elegancko, metale szlachetne i tym bardziej za-

stępcze, przestają imponować. Moi pacjenci coraz częściej decydują się na mosty ceramiczne, które są tak robione, że metalowa część konstrukcji mostu jest cała pokryta warstwą ceramiczną. Do złudzenia przypomina to zęby naturalne. Zresztą nie tylko kolorem, ale i funkcjonalnością.

Robimy protezy całkowite i protezy częściowe do wyjmowania, z tym, że w tych drugich możemy zastosować także nowoczesny system mocowania na zatrzaski. Zatrzaski pozwalają wyeliminować tradycyjne, nieestetyczne druczki, za pomocą których doczepiane są częściowe protezy do resztek naturalnego uzębienia. Warunek jest taki, że na uprzednio oszlifowanych zębach, do których mocowane są protezy, muszą być założone korony z zatrzaskami. Po obu stronach protezy są umieszczone odwrotne elementy zatrzasków.

Obecnie mam sposobność sprwadzić z Polski nowy, tzw. UDA system, umożliwiający mocowanie mostów do zębów bez zakładania na nie koron. System ten wykorzystuje zasuwę montowaną bezpośrednio do zębów pacjenta. W tym wypadku nie trzeba już szlifować zdrowego zęba i robić koronę. Zamiast tego mamy wiertłem nawiercił się wprost do szklawa małe otworki, do których wklei się

zasuwę. Można w ten sposób mocować tak protezy, jak mosty.

◆ ◆ **Ile czasu trwa wykonanie mostu czy protezy od pobrania przez pana odcisku szczęki?**

- Dużo zależy od mocy przerobowych laboratorium dentystycznego. Ale dziś ani to już nie jest dużym problemem, bo laboratoriów czekających na zlecenia jest tyle, że bez trudu da się znaleźć takie, które akurat ma luz. Jeby być konkretnym - jak trzeba, to most można wykonać z dnia na dzień. Trochę gorzej jest z protezami, niemniej do tygodnia technik potrafi uwinąć się i z protezą. Bywa, że pacjentowi czekającemu na most ceramiczny, który jest bardziej pracochłonny, robimy na okres przejściowy most tymczasowy ze sztucznego tworzywa. A w ciągu tygodnia technik dentystyczny wykona definitywny most ceramiczny. Dotąd mówięm o terminach ekspresowych, ale realne terminy są u mnie takie: mosty robimy do tygodnia, protezy zaś do czternastu dni.

◆ ◆ **Jakie są ceny usług w zakresie protetyki?**

- Jeśli chodzi o koronę ceramiczną, której koszt ubezpieczalnie (jako że ceramiczne sztuczne zęby uważają one za nadstandardowy luksus) pokrywają tylko w części, to pacjenci pla-

ci za nią około 1200 koron. Jest to w zasadzie opłata za jeden, według polskiej terminologii punkt. A trzeba wiedzieć, że jeżeli brakuje dwóch zębów, most jest czteropunktowy, gdyż cztery punkty to zarówno dwa brakujące zęby, jak i dwa zdrowe, na które należy założyć korony mostu. Można więc sobie obliczyć, że cena takiego czteropunktowego mostu ceramicznego może dojść do niespełna 5 tysięcy. Koszty sporządzenia protezy całkowitej w pełnym zakresie pokrywa ubezpieczalnia, natomiast protezy częściowe do wyjmowania w zależności od tego, jak bardzo ich konstrukcja jest skomplikowana, kosztują od 274 do 2500 koron.

A propos cen usług stomatologicznych: ludzie są zdezorientowani sprzecznymi informacjami na ten temat. Ci, co to zawsze wszystko wiedzą, szerzą nieprawdziwe wieści o wygórowanych cenach reperacji uzębienia, co zapewne sporo ludzi zniechęca do pójścia do stomatologa. Ale jeśli weźmiemy pod uwagę, że za inwestycję się do uzębienia 5 tys. koron i ma się spokój na 10 - 15 lat, to jest to inwestycja bardzo korzystna... Dobre zęby to nie tylko sprawa estetyki, ale ważny warunek zdrowia człowieka. Dobre zęby umożliwiają dokładne dolegliwości żołądkowych. Ludzie powinni dbać o swoje zęby, które są ich wizytówką. A poza tym przed ludźmi z ładnym uzębieniem świat stoi otworem...

◆ ◆ **W gospodarce rynkowej konkurencja istnieje zapewne i wśród stomatologów. Czym się ilicytuje?**

- Chociaż ceny też odgrywają ważną rolę, na pierwszym miejscu postawiłbym jakość usług. Zadowolone pacjenta jest najlepszą reklamą dla dentyści. Zresztą, tak chyba powinno być nie tylko w stomatologii, ale w całej służbie zdrowia.

Rozmawiał:
KAZIMIERZ SANTARIUS
Fot. Autor

„GOROL“ WYSTĄPI W KARWINIE 26 KWIETNIA!

Jubileusz będzie huczny

Koncert jubileuszowy zespołu „Gorol” odbędzie się w Domu Kultury w Karwinie-Nowym Mieście 26 kwietnia, a nie - jak sugerował chochlik drukarski w Hadamowej zapowiedzi opublikowanej w świątecznym „Głosie Ludu” - 20 kwietnia.

Ten Jubileusz będzie bardzo huczny, w czeskocieszyńskim koncercie (19 bm.) weźmie niewątpliwie udział wielu oficjeli, co z kolei ograniczy liczbę miejsc dla chętnych zobaczenia i wysłuchania wspaniale zapowiadającego się programu.

Dlatego też Rada Obwodowa PZKO w Karwinie chętnie skorzystała z oferty kierownictwa zespołu „Gorol”, aby koncert jubileuszowy powtórzył właśnie w Karwinie z myślą o tych wszystkich, którzy nie dostaną się do czeskocieszyńskiego teatru w dniu 19 kwietnia.

Zespół „Gorol” swoim pięćdziesiąt-

cioletnim dorobkiem zaślubił sobie na naszą wdzięczność i szacunek. Będziemy to mogli w całej pełni okazać,

my, dolanie, na koncercie Jubilata i zespołu pieśni i tańca „Olza” właśnie w sobotę 26 kwietnia o godz. 16.00 w

◆ „Gorol” na 15-lecie Katowickiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w 1985 r. (z lewej) oraz w 1995 r. na „Gorolskim Święcie”. Fot. arch. „GL”

Domu Kultury w Karwinie-Nowym Mieście.

Półwiecze pracy społecznej to

ogromny szmat czasu, który wyczerpał m. in. i Bacę nad Bacami - Władysława Niedobę. Być może, że po cieszyńskich uroczystościach zmobilizuje się jeszcze raz i przyjedzie do Karwiny, do swoich „hawiryzi”, i zaholoko swoje „chłopi, dziurzyce se kupy!”, jak to czynił nie raz. Pomagało to nam w najtrudniejszych chwilach. Bardzo nam to potrzebne i dziś.

Rada Obwodowa PZKO chcą umożliwić udział w tym koncercie wszystkim chętnym, a zwłaszcza ludziom, którzy muszą liczyć się z każdym groszem, ustaliła cenę biletów wstępu w wysokości 30 koron. Pełna sala umożliwi pokrycie kosztów związanych z koncertem, bo zespoły występują gratis. Piękny to gest, który znowu potwierdza znaną nam prawdę, iż kultura, zycząc i zaangażowanie społeczne to nie towar na sprzedaż, ale serce, którym obdarowujemy innych.

Organizatorzy cieszą się na miłe spotkanie zespołu Jubilatru „Olzy” i wszystkich sympatyków tych znakomitych zespołów, więc, i będzie ono prawdziwym świętem naszej rodzimej kultury.

Bilety będzie można nabyć w przedsprzedaży w Polskiej Szkole Podstawowej w Karwinie-Nowym Mieście w godzinach przedpołudniowych oraz w Domu PZKO w Karwinie-Frysztaście we czwartki i piątki w godz. 17.00-19.00 (KOS)

Z OKAZJI JUBILEUSZU ZOFII WANOK

Nie zawsze historia w ocenie ludzi, ich dokonani bywa sprawiedliwa. Czasem wyolbrzymia, a czasem traktuje po macoszemu lub w ogóle przemilcza. Niniejszy artykuł niech będzie skromną formą podziękowania Szanownej Jubilatce, pani Zofii Wanok, za dokonania dla dobra społeczeństwa zaolziańskiego, za serce wspaniałe.

Dorobek życiowy Zofii Wanok potwierdza tylko autentyczność wielu talentów w kraju nad Olzą, powiązanie nieraz tragicznych meandrow dziejowych z losami ludzi żyjących w tym uroczym zakątku.

Muzy nie były skąpe dla Jubilatki: malarstwo, muzyka, śpiew i słowo pisane. I kolejna cecha zweryfikowana przez samo życie: człowiek wielkiej zaradności.

Hilerowski należąca przygotowat

ką w Cieszynie w dniu 20 III 1942 r.

Pracę społeczną jako obowiązek wobec swej grupy narodowej. Śpiewała w trzynickim „Hutniku” (często partie solowe) oraz z popularną orkiestrą Józefa Raszki. Jeszcze dziś śpiewa w

nie wiem, czy jeszcze kiedyś zobacze dom rodzinny”.
Kursy prowadzone przez praskich profesorów J. Masáka i J. Turoňa, korzystanie z doświadczeń Gustawa Nowaka i Stanisława Krausa w dziale propagacji Huty Trzynieckiej, plenery w

Wszelkto powstaje przez przyzmat własnego spojrzenia, tak wrażliwym na widziane piękno.
Warsztat tematyczny wzbogacając motywy kwiatów, portrety, szczególnie dzieci. Uchwycenie chwilowych odczuć i stanów psychiki portretowanych osób zniwala do dokładniejszego obejrzenia portretu.
Warto wspomnieć o witrażerii gry na fortepianie. Jej nauczycielem był sam prof. Karol Hławiczka. Uznanie wielu fachowców zyskał czysty, dźwięczny sopran p. Zofii.
Skromny domek Jubilatki w Śmitowicach odwiedza wielu przedstawicieli zaolziańskiego Parnasu. Chyba same Muzy zmuszają do pożytecznego i przyjemnego gaworzenia o sztuce.
Głęboki ułkon za dotychczasowe dokonania składa, a zarazem kolejnych lat podobnego wigoru życiowego, inwencji twórczej, pewnego zdrowia, opieki Stwórcy i serdeczności ludzkiej z okazji zacnego Jubileuszu życzy

Wszelkstronny talent

chórze „Godulan”. Wywyczyła kilka sztuk scenicznych w Kole PZKO w Śmiłowicach. Za długoletnią aktywną działalność w PZKO została oceniona wszystkimi stopniami odznak „Zastuzony dla Związku”.

Trudny wybór między malarstwem a muzyką p. Zofia rozstrzygnęła ostatecznie na korzyść malarstwa. Zresztą jej talent zauważył już w Gimnazjum im. J. Słowackiego profesor Gustaw Fierla. Bodźcem stały się również fragmenty listu brata Jana z Rzeszy. Na pytanie o pozwolenie korzystania z farb olejnych odpisał: „Korzystaj, maluj, bo

kraju i w Polsce to tylko nieduży wycinek edukacji malarskiej Zofii Wanok. Reszta to talent i wysiłek samouka. Sama zaś przekazywała innym tajniki sztuki malarskiej, między innymi dziś jej cenionemu malarzowi, Pawłowi Walachowi.

Zofia Wanok, jak niewielu malarzy w dziejach Zaolzia, potrafi emocjonalnie patrzeć na jedyne i niepowtarzalne uroki majestatu gór beskidzkich, zapamiętać i odtworzyć sentyment zanikających, przykucniętych pod szczytami starych chat góralskich i pozostałymi relikwami kultury naszych dziadów.

WŁADYSŁAW JOSIEK

PLOTKI

Sophia Loren

We wrześniu obchodzić będzie 63. urodziny. Nie jest to dla gwiazdy filmowej mało, ale Sophia wygląda o dwadzieścia lat młodziej. Ostatnio udeiliła wywiadów. Nie tylko we Włoszech, ale i w Ameryce. Kępcia bowiem w Hollywood film „Gumby Old Men”, w którym jej partnerami byli dwaj świetni amerykańscy aktorzy, dziś już starsi panowie Walter Matthau i Tony Curtis.

W wywiadach niemal zawsze zadawano Sophii pytanie: na czym polega tajemnica jej „wiecznej młodości”? „Nie mam żadnej tajemnicy - odpowiada gwiazda. - Ale ważne jest - dodaje - aby żyć w zgodzie ze światem i sobą samym, aby myśleć pozytywnie i umieć się cieszyć nawet drobiazgami”. Sophia wyznała, że o rano musi staczać walkę sama ze sobą: nie lubi bowiem porannej gimnastyki, a mimo to robi ją, nigdy krócej, niż całe 45 minut. Nie stosuje żadnej diety, chociaż rzadko jada mięso, lubi mleko i sery, nie rezygnuje z codziennej porcji spaghetti. Wstaje o 6 rano, nierzadko jada za zasnęciem do kurzu w ręku, bo nie gardzi domowymi zajęciami. A młody wygląd? Metka Sophii, która umarła przed 6 laty, miała 82, a wyglądała na znacznie młodszą - jest to więc cecha dziedziczna. (K)

MASZ ZBYT WYSOKIE CZOŁO, ZA MAŁY NOS ALBO ODSTAJĄCE USZY?

Fryzura cię odmieni

Nie spoglądaj beznadziejnie w lustro. Dobrze dobrane uczesanie, podobnie jak umięty makijaż, potrafi nie tylko podkreślić zalety twojej urody, ale i zatuszować jej wady.

CZOŁO - za niskie lub - zbyt wysokie

To nieprawda, że zbyt wysokie lub za niskie czoło najlepiej przestonć grzywką. Jeśli masz ładną nasadę włosów, a czoło nisko skłębione, możesz - zaczynając od czoła - związać lub zapleść włosy z tyłu głowy, upinając je do góry, co optycznie wydłuży linię czoła. Mogą na nie opadać pojedyncze pasemka włosów. Również krótka fryzura powinna być spiętrzona, a jej boki podstrzyżone.

Przy ładnie zarysowanej nasadzie włosów, lecz zbyt wysokim i wypukłym czołem dobrze wyglądają grube loki lub fale optycznie zwięzające skronie, a także - w zależności od kształtu twarzy - przedziałki z boku albo po-

środku. Gdy chcesz ukryć nieregularną nasadę włosów, a czoło masz zbyt płaskie lub opadają na nie włosy z czubka głowy, dobrze jest zakryć czoło grzywką wystrzępioną albo prostą.

„Miękki”, lekko cofnięty PODBRÓDEK

Unikaj fryzury akcentującej profil twarzy, czyli gładko zaczesanej do tyłu. Dobrze będzie wyglądać we fryzurze, która kończy się nad uszami i podkreśla obfitość włosów z tyłu głowy. Długie włosy możesz upiąć w wysoki kok.

Zbyt wyrazisty NOS

Ten mankament urody możesz zatuszować unikając fryzur, w których włosy ściśle przylegają do głowy lub gładko opadają w dół. Dobrze ci będzie w rozwichrzonych lokach o dowolnej długości.

Za mały NOS

Przyciąga uwagę wtedy, gdy masz gęstą, postrzępioną grzywkę i zakryte włosami policzki. Najbardziej korzystnie są uczesania odsłaniające twarz i uszy.

Odstające USZY

Najczęściej jest to tylko złudzenie optyczne. W przypadku bardzo

szczępłej twarzy przy gładkiej fryzurze można odnieść wrażenie, że uszy są zbyt duże, a nawet lekko odstają. Wystarczy wybrać fryzurę kończącą się na linii brody lub z kołyszącymi się przy uszach lokami. (MAG)

JAK WYKORZYSTAĆ WYTŁOKI?

Surówka z marchwi

Po wycignięciu soku z owoców i warzyw pozostają wytloki. Są naprawdę pozbawione witamin, soli mineralnych, ale zawierają sporo włókien i mogą być wykorzystane do przyrządzania posiłków. Najlepiej nadają się do tego wytloki z marchewki, jabłek, selera naciowego, ananasa, szpinaku.

Z wytlóków z marchwi można przyrządzić surówkę (dodając do niej utarte jabłko, odrobinę chrzanu i sok z cytryny), wykorzystane do przyrządzenia mięsnych potraw. Najlepiej nadają się do tego wytloki z marchewki, jabłek, selera naciowego, ananasa, szpinaku. Z wytlóków z marchwi można przyrządzić surówkę (dodając do niej utarte jabłko, odrobinę chrzanu i sok z cytryny), wykorzystane do przyrządzenia mięsnych potraw. Najlepiej nadają się do tego wytloki z marchewki, jabłek, selera naciowego, ananasa, szpinaku. Z wytlóków z marchwi można przyrządzić surówkę (dodając do niej utarte jabłko, odrobinę chrzanu i sok z cytryny), wykorzystane do przyrządzenia mięsnych potraw. Najlepiej nadają się do tego wytloki z marchewki, jabłek, selera naciowego, ananasa, szpinaku. (K)

MASECZKA BŁYSKAWICZNIE POPRAWIA STAN SKÓRY

Domowa farma piękności

Jeszcze nigdy kobiety nie miały do dyspozycji tylu znakomych środków pielęgnacyjnych jak właśnie teraz. Wiele profesjonalnych metod kosmetycznych można zastąpić nie mniej skutecznymi zabiegami we własnej łazience.

Odmładzający piling

Normalna, młoda skóra, nie potrzebuje go wcale. Jest tak witalna, że wystarczająco zluszcza się sama, odświeżając śluzem, młodsze komórki. Pilingu nie należy stosować także przy trądziku różowym i po-
spolym z krostkami w stanie zapalnym, przy pękających naczynekach krwionośnych i dużej ilości znamion

barwnikowych (pieprzyki, brodawki). Znakomity natomiast jest dla cery tłustej o rozszerzonych porach i grubościennej naskórku, oraz dojrzałej, w której procesy metaboliczne nie przebiegają tak sprawnie. Z gotowych preparatów polecamy pilingi firm: Eris, L'Oréal i Orilame. Złuszczający preparat możesz też zrobić sama, mieszając mleczko kosmetyczne z tyżką stółową zmieszonych płatków owsianych.

Odświeżające maseczki

- Nawilżające - dzięki substancjom wiążącym wodę potrafią w ciągu kwadransa zwiększyć wilgotność naskórki nawet o kilkadziesiąt procent.
- Czyszczące - nowością wśród nich są maski peel-off. Tępiąc, tworzą elastyczną błonkę. Przy jej ściąganiu usuwa się jednocześnie zanieczyszczenia skóry.
- Liftingujące - napinają skórę i wygładzają zmarszczki. Pozostawia się je do wchłonięcia i nie zmywa.

Pomoc przeciwzmarszczkowa

Automasaż wykonaj zgodnie z kierunkiem przebiegu mięśni.

1. Spłycanie „brzdę smutku”. Otwórz usta, jakbyś chciała wymówić literę o. Palcami wskazującym i środkowym obu rąk masuj półkuliście okolice ust, rozpoczynając ruch od brody i prowadząc go w kierunku nozdrzy.

2. Wygładzanie zmarszczek na czole. Palcami wskazującym i środkowym obu rąk masuj czoło kołistymi ruchami poczynając od nasady nosa ku skroniom.

3. Poprawianie owalu twarzy. Czerwymi palcami każdej ręki poklepuj lekko policzki, prowadząc ruch od dolnych kątów szczękowych do skroni. (P)

TO WARTO WIEDZIEĆ

Apetyt regulowany

Otyłość niekoniecznie świadczy, że objadamy się ponad miarę. Także brak ruchu nie musi powodować przybyscia na wadze. Powodem jest, twierdzą lekarze szpitala uniwersyteckiego w Malmö (Szwecja), błędne działanie mechanizmów regulujących apetyt. W przyszłości będzie można indywidualnie ustawiać człowiekowi apetyt na jedzenie, podobnie jak reguluje się gazniki.

Jemy bowiem mózgiem. To on określa, czy chwycimy kanapkę z szynką, czy odwinemy ją z niesmakiem. Istniejące w organizmie substancje sygnalizacyjne przekazują różnego rodzaju informacje z jelit, wątroby i tkank tłuszczowych o tym, czy nasze ciało ma wystarczająco pokarmu. W przypadku zaburzeń, mózg jest informowany, że jedzenia brakuje (czujemy się głodni), chociaż może go być pod dostatkiem. Jeżeli zabierzemy się wówczas do konsumpcji - przylejemy. Otyłość aż w 99 proc. spowodowana jest takimi fałszywymi sygnałami. Rano

potrzebujemy węglowodanów, ponieważ mają one działanie aktywizujące, tymczasem błąd w systemie „zmasza nas” do spożywania tłuszczów.

Stres jest często przyczyną nadwagi, ponieważ wówczas wydzielają się nadmiar hormonu estrogenu, który pobudza produkcję substancji sygnalizujących głód i ma się ochotę jeść coś tłustego. Zauważono, że jemy więcej, i to aż o 30 proc., jeśli jesteśmy w towarzystwie.

Nie silną wolą i tortuowaniem się różnymi dietami będzie się w przyszłości leczyć otyłość, lecz indywidualnie skonstruowaną terapią genetyczną. Geny kierują wszystkimi procesami zachodzącymi w organizmie i jeśli się je prawidłowo ustawi, unikniemy wielu kłopotów, z otyłością włącznie. (T.W.)

Kolumnę przygotowała: **WANDA KULA**

PRZYRODA LECZY: NIESTRĘTEK I TROJANEK

Trujący wdzięk

Mało kto wie, że zakwitające wczesną wiosną w ciernistych lasach i parkach urzecz przylaszczki i zwiłkowce są roślinami trującymi, używanymi dawniej w medycynie ludowej i homeopatii.

Zawilec gajowy, nazywany też niestrętkiem (Anemone nemorosa lub alba, koniłek) znany był już w starożytności; jako o roślinie leczniczej i trującej pisał o nim m. in. Hipokrates. W medycynie ludowej znana była „kamfora zawiłkowca” ze świeżej rośliny.

Ciemnobłękitna przylaszczka pospolita (Hepatica nobilis, jaternik) towarzy często białemu zawiłkowi i podobnie jak on zawiera trującą protoanemoninę, drażniącą skórę. Ponadto zawiera saponiny i glikozydy he-

patryloinę, stąd dawniej stosowano roślinę również w medycynie oficjalnej. Dziś obydwie roślinki zniknęły, jak się wydaje, nawet z medycyny ludowej. Warto jednak wiedzieć, że są one trujące i trzeba pilnować dzieci, bo jeżeli stokrotki i fiolki można jeść bezkarnie, spożycie zawiłki i przylaszczki może być groźne w skutkach. (S)

● DZIŚ GOTUJĄ

Przed dwoma tygodniami zaproszaliśmy Państwa przepisami świątecznych smakowitości, a dzisiaj chcielibyśmy nareszcie przedstawić w bardziej szczegółowej formie przepis na kapustę. Dlaczego kapusta? Nie dlatego tylko, że są modne, wykłonne etc., ale ponieważ mamy teraz przedświąteczny, czyli najbardziej „jłowy” okres w roku, trzeba więc bardziej niż w innych miesiącach dbać o dostateczną konsumpcję jarzyn... Nie chodzi jednak tym razem o klasyczne przepisy, ale raczej o propozycje podstawowych kombinacji, a wszelkie inne dodatki zależą od Państwa fantazji...

Poprocznijmy od najbardziej popularnej jarzyny - kapusty.

Surówki z kapusty białej - kapustę oczyścić i drobno poszatkować (jeżeli jest młoda, wystarczy ją pokroić na drobno nożem). Rozdrobnioną kapustę lekko osolić, skropić oliwą i odstawić na 1/2 - 1 godzinę. W międzyczasie przygotowujemy następujące składniki - proponujemy kilka podstawowych kombinacji:

- A więc kapusta: 1. z drobno skrojonym porzem, 2. z grubo startą marchewką, 3. z groszkiem konserwowym, papryką czerwoną (świeżą, drobno skrojoną), 4. z kukurydzą mrożoną lub konserwową i nacią selera (świeżą lub suszoną), 5. z cebulą, koperkiem (może być konserwowy), 6. z serem 20% tłuszczu startym na grubiej tarce i papryką konserwową skrojoną w paski, 7. z białą rzodkiewką i jogurtem, 8. z surowymi buraczkami startymi na tarce, chrzanem i śmietaną... Kombinacji tych jest dużo, z premiedytacją podajemy więc tylko te najbardziej podstawowe. Resztę pozostawiamy Państwa fantazji.
- Również doprawianie surówek do smaku to sprawa względna - osobicie proponujemy doprawiać tak, by dodatki tylko podkreślały smak surowych warzyw: np. sól, pieprz, olej, sok z cytryny. Nie polecamy używania octu, o ile jednak ktoś „musi”, to proponujemy raczej przygotować zalewę - np. ocet, cukier i sól dodać do wody i przegotować.
- Surówki z kapusty czerwonej - kapusta czerwona bardziej jest wymagająca od białej, dlatego musimy zwrócić uwagę na dwie podstawowe rzeczy: rozdrabnimy (kroimy) ją bardzo ostrym nożem, inaczej staje się gorzka; musi

- być skrojona drobniej niż biała, gdyż jest twardsza.
- A oto kilka kombinacji: 1. z cebulą, 2. z jabłkami, 3. z porzem i świeżą papryką, 4. z kapustą białą, cebulą i pomidorem skrojonym w ósemki, 5. z cebulą, pieczarkami świeżymi i sosem z cytryny... Można też czerwonej kapusty używać na gorąco - oto jedna z propozycji:
- Skrojoną kapustę ugotujemy. Na maśle obsmażymy drobno skrojone jabłko, dodajemy do kapusty. Doprawiamy solą, pieprzem, cukrem i sosem z cytryny. Podajemy na gorąco do potraw z sosem.
- Nasz poradnik:**
1. Przygotowując surówki starym się używać tylko jarzyn w stanie surowym.
2. Na przedświąteczny, kiedy kapusta jest już twarda, parzymy ją we wrzącej wodzie (maks. 5 min.).
3. Wartości estetyczne są niemniej ważne od smakowych. Starym się więc zawsze, by wygląd surówki podkreślał wygląd dania.
4. Jeżeli podstawił składnik su-

rowki kroimy w paski, tak samo przygotowujemy wszystkie inne dodatki. Trafne jest bowiem określenie - surówka w paski, w kostkę, w kółka...

5. Każdą surówkę starym się „budować” na jednym podstawowym składniku (maks. dwóch). Reszta jarzyn w salacie służy tylko do podkreślenia smaku i wyglądu (a więc surówka z kapusty musi smakować „po kapuście”).

6. Gotując surówkę doprawiamy do smaku i odstawiamy na 1 godzinę, potem doprawiamy jeszcze raz.

7. Dzięki dodaniu oleju jarzyny w surówce miększej i potrawa staje się lekkostrawna.

Pamiętajmy też o tym, że naszemu organizmowi potrzebne są nie tylko zawarte w surówkach witaminy, ale i błonnik (po czesku „vláknina”) - służy do oczyszczania organizmu.

A tak na marginesie - spotkaliśmy się ostatnio z zarzutem, że terminy przez nas używane są zbyt specjalistyczne. Przypuszczamy więc bardzo i przyrzekamy, że w wypadku mniej znanych terminów będziemy się starać podawać również ich gwarowe, względnie czaskie odpowiedniki. (J)

Dnia 14. 4. 1997 obchodzi swój zany jubileusz 60-lecia urodzin pan WŁADYSŁAW HECZKO z Miłkowa. Dużo zdrowia oraz wszelkiej pomyślności życzą żona, córka i synowie z rodzinami. C 52/068

Dnia 11 kwietnia 1997 r. przypominamy sobie 10. rocznicę śmierci naszego Drogiego Ojca, Teścia i Dziadka śp. RUDOLFA PUTZLACHERA mistrza piekarskiego z Czeskiego Cieszyna. Wszystkich, którzy Go znali i zachowali w żywej pamięci, o chwilę wspomnień proszą najbliżsi. C 52/066

W niedzielę 13. 4. br. minie 11. rocznica zgonu śp. HELENY SŁOWIKOWEJ z Cz. Cieszyna. O chwilę wspomnień prosi bratanica z rodziną. B-082

Składamy serdeczne podziękowanie wszystkim krewnym, sąsiadom, znajomym i MK PZKO za wyraz współczucia, wieniec i kwiaty oraz liczny udział w pogrzebie naszej Drogiej śp. AMALII GRZEGORZOWEJ z Olszowic. Dziękujemy księdzu Kliszewi za przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego, p. Guzikowej za słowa pożegnania oraz siostrę p. Palowskiej. Za dialektyczną opiekę dziękujemy ordynatorowi MUDr. Fiedrichowi oraz p. MUDr Monczkowie. Zasmucona rodzina. C 54/075

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

Zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 9. 4. 1997 zmarł w wieku 93 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek, Brat, Teść, Wujek, Szwagier śp. FRANCISZEK JANCZYK zamieszkały w Grodziszczu. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, dnia 14. 4. 1997 o godz. 15.40 z kościoła rzymskokatolickiego w Trzaniowicach. Zasmucona rodzina. C 52/073

● kronika rodzinna
W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy, że 8. 4. 1997 zmarł w wieku niespełna 103 lat śp. ANNA MITREGA z Nydku. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 14. 4. 1997 o godz. 14.00 z kaplicy cmentarnej w Nydku. Zasmucona rodzina. AD-049

W głębokim żalu pogrążeni podajemy wszystkim przyjaciółom i znajomym smutną wiadomość, że zmarła w wieku 86 lat nasza Ukochana Mamusia, Teściowa, Babcia i Ciocia śp. WALERIA SITTKOWA zamieszkała w Karwinie-Nowym Mieście 1564. Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 14. 4. 1997 o godz. 15.00 w sali obrzędów pogrzebowych w Suchej Górnej. W smutku pogrążona rodzina. C 54/074

W głębokim żalu pogrążeni podajemy wszystkim przyjaciółom i znajomym smutną wiadomość, że zmarł nasz Ukochany Mąż, Ojciec, Teść, Brat, Dziadek, Szwagier i Wujek śp. JÓZEF CZUDEK emeryt, zamieszkały w Gródku pod nr. 261 w wieku niespełna 70 lat. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek dnia 14. 4. 1997 o godz. 14.00 z kościoła parafialnego w Jablonkowie. Zasmucona rodzina. OL-20

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 10. 4. 1997 zmarł w 71. roku życia nasz Kochany śp. inż. STANISŁAW MICZKA z Czeskiego Cieszyna. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w czwartek 17. 4. 1997 o godz. 14.00 z kościoła ewangelickiego w Czeskim Cieszynie Na Niwach. W smutku pogrążona rodzina. AD-052

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy, że dnia 9. 4. 1997 zmarł nagłe w wieku 68 lat nasz Drogi śp. WŁADYSŁAW SIKORA z Trzyńca. Pogrzeb Zmarłego odbędzie się w poniedziałek 14. 4. 1997 o godz. 14.00 z kościoła katolickiego w Ropicy. Zasmucona rodzina. AD-050

maoć udziela dyr. Fundacji Br. Batorek do 14. 4. br. pod nr. tel.: 0659/56935
UWAGA! ZARZĄD STOWARZYSZENIA OSÓB PRACUJĄCYCH I UCZĄCYCH SIĘ ZA GRANICĄ informuje, że walne zebranie członków Stowarzyszenia odbędzie się w poniedziałek 14. 4. o godz. 18.00 w Klubie PZKO przy ul. Bozka w Cz. Cieszynie.

UWAGA KOMBATANTOM - Zarząd KPK w RC zaprasza członków i sympatyków na zebranie sprawozdawczo-rolaryjskie w dniu 16. 4. do Młotostaw w Wędrzyn (naprzeciw przystanku kolejowego) o godz. 12.00 do wieczora. W programie m. in. filmy z Włoch, przegląd kroniki, nowe odznaki na berety itp. Pobieranie zaliczki w wys. 1000 koron na wycieczkę. Kolegów do odznaczenia uprasza się na godz. 12.00!

KOMITET SZKOLNY ZG PZKO. Zebranie sekcji odbędzie się dopiero w środę 16. 4. br. o godz. 15.00 w budynku ZG PZKO.

● kupno
KUPIĘ LALKĘ z porcelanową głową, także z innego materiału, niedźwiadki pluszowe, blaszane zabawki "MÄRKLIN" i inne, emaliowane tabliczki reklamowe i samochodowe zabawki (weteranary) wyprodukowane do 1940 r. Przyjadę! Kontakt: P. Šebor, Palachova 194, 290 01 Poděbrady, tel. 0602374701. B-046

FIRMA EQUUS, sp. z o.o.,
Smetanova 13, 737 01 Český Tešín
Renomowana spółka handlowa, oddział importu nawozów sztucznych zatrudni:
PRZEDSTAWICIELA HANDLOWEGO
Wymagania:
- wykształcenie średnie, najlepiej Średnia Szkoła Rolnicza
- znajomość rynku
- zdolności organizacyjne, samodzielność, dyspozycyjność
- miejsce zamieszkania Czeski Cieszyń i okolica
Oferujemy:
- interesującą i perspektywiczną pracę
- atrakcyjne wynagrodzenie, samochód służbowy, telefon
- przyjemne środowisko pracy
Pisemne oferty wraz z życiorysem prosimy kierować pod wyżej wymienionym adresem w terminie do 14 dni od pojawienia się ogłoszenia.

● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ●
Hokejowe MŚ grupy "B"

Dziś w katowickim "Spodku" i na SZ w Sosnowcu rozpoczyna się hokejowe MŚ grupy "B" z udziałem 8 drużyn. Wcześniej podobne imprezy odbyły się w Polsce w 1991 r. w Krynicy (gospodarze zajęli 4. miejsce) i w 1976 w Katowicach (Polacy, aczkolwiek w pamiętnym meczu pokonali ZSRR 6:4, spadli do grupy "B"). Ostatnio grali wśród elit w 1992.
Trener Andrzej Tkacz powołał do drużyny 23 graczy: najwięcej z KKH Katowice - 8, Uni Oświęcim - 6 i Podhala Nowy Targ - 5, a także 4 graczy z klubów zaprzeczonych: bramkarza Andrzeja Hanisza (HC Hannover), obrońców Jacka Zamojskiego (Nyköpings) i Rafała Sroka (Iskra Bałka Bystrzyca) oraz napastnika Jacka Płachę (Landsberg). Nie może jednak skorzystać z M. Czarkawskiego (Edmonton Oilers), J. Morawieckiego, P. Kawigrocha (Kassel) i innych. Celem drużyny jest wygranie imprezy, chociaż 2. lub 3. miejsce także nie będzie porażką, bowiem 3 dalsze zespoły wystąpią w turnieju kwalifikacyjnym o

Szansa "7" HCB
PIŁKARZE REZERW HCB KARWINA rozegrają dziś o godz. 10.30, tym razem w swej hali, 3. finałowe spotkanie play-off o tytuł mistrza i ligi RC z obrońcą tytułu - CS Cabot Zabrza. Faworytami są Walsai, którzy po dwóch wygranym meczach u siebie prowadzą w serii dzięki szczęśliwym kołcówkom 2:0 (24:23 i 22:20); znajdują się więc w dużej części pozytywnej sytuacji (oraz komfortu psychicznego), bo do obronienia tytułu wystarczy im już tylko jedna wygrana (protęst HCB przeciwko wynikowi 2. meczu w Zabrzu, gdzie służył sędziowie Čumpl i Padevět na 6 minut przed końcem niesłusznie wyrzucił z boiska po 2. dopiero białej kartce Stefana z Benka, został wprowadzone przyjęty, ale projekt nowego spotkania odrzucono). Karwinacy wierzą w sukces, iż to na pewno oni wygrają dziś u siebie i przedłużą serię o 4. - oczywiście znow zwycięski mecz (jutro o godz. 10.30, także we własnej hali), a tym samym doprowadzą do rozstrzygnięcia 5. spotkania (w środę 16. 4. w Zabrzu). Zdecyduje niewątpliwie momentalna forma bramkarzy i strzelców, mocniejszy nerw i szczęście. W sparingowym meczu Benik pokonał Pogon Zabrze 27:18 (Konečný 10:2, Vasek 6:3, Págoš 5).

Startują kolarze
W 1. z serii 17 wyścigów 40. edycji powiatowych rozgrywek pucharowych kolarzy Karwinińskiego, zorganizowanym przez Benik 1 Maja w Starym Mieście w formie kryterium na szosie, rywalizowało 50 zawodników.
MŁODZICY - młodsi: 1. S. Stąpak (B. Hawierzów), 2. J. Śel (HD Bogumin), 7 sek. - 1. J. Śma (1 Maja), 10 sek. - starsi: 1. Martin (B. Orawa), 11 sek. - 0. Stępka (B. P. Komarek (ob. Haw.) 7 pkt. KADEK: M. Miś (Slesan F-M) 42, P. Polak (HCB) 25, T. Lepk (F-M) 12 pkt.; kadeński: S. Prudełówna 22, M. Doleżalska (ob. Gracia Tercia Orlowa) 14 pkt. KOBIECY: M. Hostalska (B. Haw.), S. Wagnerowa, R. Nowotná (ob. GT Orlowa). JUNIORY: V. Prusek 2 pkt., P. Toman (ob. HOB), J. Kowalik (1 Maja) MEZCZYŹNI: 1. J. Muřik 72 pkt., 2. M. Stawski (HT Trzyńce) 48, 3. T. Zając (D. Praga) 18 pkt. - Propagandowy wyścig dzieci wygrał Martin Mohyla z Karwiny-Kopani.

Remisowe derby
IB KLASA: Piossek - Olszowice 1:1 (1:0). Zaległe piłkarskie spotkanie 14. kolejki grupy "C", rozegrane w środę bez tytułowego górnika, zakończyło się - podobnie jak jesienią (0:0) - podziałem punktów. Choć teren nie był jeszcze najlepszy, to jednak derby Podbeskidzia przyniosło szybką, widowiskową i pełną emocji grę z wieloma sytuacjami podbramkowniczymi. W 1. połowie przeważał gospodarz, uzyskując prowadzenie w 25. min. po samodzielnym akcją Czesława Bynusa. W pierwszych 20 minutach po zmianie sytuacji opornieli goście. W 55. min. po rzucie rzytmu Czysta bramki nieszczęśliwie skierował do własnej siatki najlepszy składnik graczy na boisku - Stanisław Kijew. W ostatnim kwadransie przeważał gość, ale z remisu były w końcu zadolowane obie zespoły, zwłaszcza zaś gospodarze, grający bez 4 zawodników z powodu kontuzji. ZK: 2 - 2. Widzów 60. Sędziów: Ułtari z Trzyńca, (k-j) Srodek tab.:
5. Spartak Jasionów 15 23 28 24
6. T. Olszowice (B) 15 23 17 16
7. Kop. CSM Stowuska (B) 15 22 23 18
8. KS Piossek (B) 15 22 28 21
9. Sn. Hawierzów (7) 15 22 29 25
10. S. Lutynia D (11) 15 17 19 25

▲ NAGRODY 15. SPORTKI: III - 21 944 Kč (15), IV - 731 Kč (90), V - 72 Kč (19 425). **II LOSOWANIE:** III - 47 024 Kč (7), IV - 614 Kč (1071), V - 65 Kč (21 705). **SZANSA:** III - 10 000 Kč (7), IV - 1000 Kč (77), V - 100 Kč (551).

Zestawienie piłkarskich par

I LIGA - dziś o godz. 16.30: Opawa - FC Karwina. Kauczuk zajmuje 10. miejsce i ma o 11 pkt więcej, niż FCK Jesienią - 1:1. Sędziuje Brabec. II LIGA - dziś o 16.30: Trzyńce - Cz. Lipa (0:1) i Hawierzów - WB F-M (0:2). MŚLF - dziś o 16.15: Bogumin - Jhlawa (0:1). DWYZIAJ - dziś o 16.15: KK Karwina B - Slesan F-M (0:2). Jutro o 16: Brunat - Bystrzyca (0:0) i W. Międzyrzecza - Olszowice (0:2).
MISTRZOSTWA SZF - dziś o godz. 16: Dzieńkowice - Błowec (2:1), Różnów - Jiki (1:0), Mugiłno - Wędrzyna (2:0), Śl. Orlowa - Krawarzew (0:3). Jutro o 16: Skrzeczno - Świdn (0:0) i IA KLASA - dziś o 16: CSAD Hawierzów - Ślawków (1:3), Pielawo - Szczepankowice (2:5), Żuków G. - M. Opawa (1:2). Jutro o 16: Morzków - Cz. Cieszyń (1:3). IB KLASA - dziś o 16: Trzbowice - Zabłocze (1:1), B. Dąbrowa - Stowuska (3:2), L. Piotrowice - Śl. Orlowa (3:0), Sedliszcze - Lutynia D. (2:1) i Wojkowie - Cierlicko (1:2). Jutro o 16: HD Bogumin B - St. Miasto (2:3), Wierzbice - Olszowice (0:0), Jablonków - Sn. Hawierzów (2:2) i Piossek - Janowica (1:2).
MISTRZOSTWA POWIATU F-M - dziś o 16: Szczerbów - Dobracze, Rozpiscze - Kufczyce i Władcowice - Raszkowice. Jutro o 16: Starzyca - S. Mosty i Baska B - Głonicki. 16.45: Niebory - Gródki; godz. 16: Nydek - Cieladna. **ROZGRYWKI POWIATOWE** - dziś o 16.45: Rozpiscze B - Bukowice; godz. 16: Toszanowice - Kozłowice B - B. Mosty - Późno, Chlebowice - Nowoswiec i Pałkowice - Domasłowice. Jutro o 10: Śmiłowice - Miłobędz. 15: Lhotka - Luczyna (w Prznje).
MISTRZOSTWA POW. KARWINSKIEGO (pienizki koleją wiosenną) - dziś o godz. 16: Poręba - S. Pychwałd, B. Pychwałd - I. Piotrowice, V. Bogumin - Sucha G. i Dąbnie D. - Dąrków. Jutro o 16: Sn. Orlowa - SKF Hawierzów.

Co słychać w regionie śląskim?

● TENISISCI STOŁOWI HD BOGUMIN rozegrali w ostatnich meczach II ligi Proleciec oraz Nerzdin po 10:0 i w swej drugiej próbie awansowali do I ligi! Przez rokmieli ubiegł oni znaczące Sokołowi Mokre Łazce. W obecnym sezonie wygrali zacięta rywalizację z Blokiem Wracimów. Zespół HT Trzyńce po porażce 7:10 we Wracimowie i zwycięstwie 10:9 w Nowej Wsi zajął w końcowej tabeli 8. miejsce, zachowując II-ligową przynależność. Gorzej natomiast wypadła baranka drużyna HD Bogumin, która zagrała przedostatnią 11. pozycję w tabeli, spadając z II ligi do dwicy. (4H)
● PODCZAS MISTRZOSTW RC w gimnastyce artystycznej w Pradze zajęła Renata Hostinska ze Ślawki Hawierzów 2. miejsce w ćwiczeniach z obręczą oraz dwa 3. miejsca - ze wstęgą i w wieloboju (w ub. roku była piąta).
● NA MISTRZOSTWACH RC kobiet w tzw. rapid-szachach 3. miejsce zajęła w Znojnie Olga Sikorowa z HT Trzyńce, uступując tylko o pół punktu Pańkoniowej (DA Praga) i Salsowej (Lok. Bmo).
● KOLEJNYM HOKEISTĄ Włocławek, pozyskanym do ekstraklasowego Trzyńca, jest 24-letni prawoskrzydłowy napastnik II napadu w-

GŁOS LUDU
+ Gazeta Polsków w Republice Czeskiej + W wydawnictwie "Olza", ul. Hlami 3, Cz. Cieszyń, wydaje Redakcja w RC przy wsparciu finansowym Rządu RC + Redaguje kolegium + Redaktor naczelny: Władysław Błiko; zastępcy red. naczelnego: Henryka Bittmar, Bogumiła Krzyżaniak + Adres redakcji: Władysław Błiko, ul. Hlami 3, Cz. Cieszyń, tel. 6607/252; fax: 6607/252 + Ogłoszenia przyjmowane są codziennie od 8.30 do 15.00 w redakcji "Głosu Ludu" w Orlawie (w pozostałych godzinach pod nr. tel. 6607/252 czynna jest sekretaria automatyczna), w poniedziałki, środy i piątki w godz. od 8.00 do 12.00, wtorki i czwartki od 12.00 do 16.30 w biurze "Contact" przy ul. Hlami 3 w Cz. Cieszynie; w Oddziale Literaturnym Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Fryszacie (na rynku) w godzinach otwarcia, w dni powszednie w godz. od 8.00 do 16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Świdnia 18, Cz. Cieszyń + Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty + Kolportuje PHS + Siatka komputerowa "Głos Ludu" Orlawa + Druk TIP - drukarnia periodyków Orlawa, s. a. + Reklamów i zdjęć nie zamówionych redakcja nie zbiera, zastrzega sobie również prawo skrócenia składek, adustacji, przedręgowywania tekstów i zmiany tytułów materiałów nie zamówionych. Nr indeksu 42501

CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 12 KWIECIANA

NOVA:
7.30 Spiderman (serial anim., 1/65)
8.00 Cudowny świat Walta Disneya
8.55 Procesja do panienki (komedia czeska)
10.20 Przypadki Cosby'ego (serial)
11.10 Zwolnienie patrolu II (serial)
12.00 Dworoćcie do dyrektora
12.30 Włostawski Park Narodowy - rzeka ko-
jółów (film dok.)
13.25 Power Play (kanad.-amerykańska NHL)
14.15 Teledzieł Boyard
15.40 Firciarz (komedia francuska)
17.30 Dynastia (serial)
18.25 Stelaria (serial)
19.20 Prognoza pogody
19.30 DTV
19.50 Wiadomości sportowe
20.00 Gospoda (serial)
20.30 Akademia Polityka I (komedia USA)
21.20 Władnie dziś
22.15 Żelazny krzyż (film bryt.-niemiecki)
0.35 Księga zyczeń (francuski film erot.).

TC 1:
7.30 21*
8.00 Teleporanek (dla dzieci)
8.05 Wiadomości ze świata
8.15 Rekordy i ciekawostki
8.25 Labirynt (teleturniej)
8.45 Z wizytą u pani Muzyki
8.55 Niechaj świat zawojują mali
9.05 Czuli (publicyst.)
9.30 Medusa (tygodnik muzyczny)
10.00 Kłęczak w nocnej koszuli (serial)
10.45 Ukryta kamera
10.50 Nowe książki
11.00 Wiadomości
11.05 Kawiarnia „Na Porębie”
11.50 Orkiestra dęta
12.30 Magazyn rolniczy
12.50 O zdrowiu (magazyn)
13.05 Poradnik obywatelski
13.25 Auto-moto rewia
13.55 Ekstremalne limity
14.05 Animals
14.20 Solo dla pani Stelli
15.40 Proszę wejść (magazyn)
16.05 Historia filozoficzna (film czeski)
17.30 TC w przyszłym tygodniu
17.35 Kronika czeska
17.55 Prognoza pogody
18.00 Wiadomości
18.05 Poszukiwanie zagubionego czasu
18.25 Uśmiechy Kwęty Fiałowej
19.05 Szczęśliwych dziecięć
19.10 Wieczorynka
19.20 Wieczorem na ekranie
19.30 Wydarzenia, pogoda
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Szansa (pr. rozryw.)
21.15 Wiadomości

21.25 Zawodowcy (serial)
22.20 Szkarłatny i czarny (film bryt.)
0.35 Nocna linia telefoniczna (serial)
1.25 Chmieleńca (pr. muzyczny).

TC 2:
7.15 Report, 8.00 TV Edukacyjna, 10.00 Złota
Praga 1996-97 (pr. muz.), 10.55 Młodzi '97 - wios-
na, lato (pokaz mody), 11.20 TV Klub Niesłyszą-
cych, 11.50 Ego, 12.10 Węzy rodzinne (serial),
12.35 Śląg z wysypiska (film brytyjski), 14.40
OK pop, 15.00 Wzduł i wszesz..., 15.30 Przyja-
ciele (serial), 15.55 Historia koszykówki (serial
dok.), 17.05 Studio reporterów, 17.10 Amery-
kańskie obrazy (film dok.), 17.30 Powrót do
morza (serial), 18.00 Tajemnica Sylwestra i Twi-
ty'go (serial), 18.20 Studio Oaza, 19.10 To naj-
lepsze z klasyki, 19.30 Pyl złotej paproci (dok.),
19.55 Wieczorem na ekranie, 20.00 C. Goldoni
„Aventura w Chioggi” (teatr), 22.10 Wielkie epi-
ki sztuki europejskiej (serial dok.), 23.10 Gardło-
wa sprawa (publicyst.), 0.05 Czas czeresni (film
izraelski), 1.50 Wiadomości TVS.

PRIMA:
7.30 Dobry wieczór, 8.00 Trzy małe prosiaczki*
(bajka anim.), 8.25 Świat fantazji (film anim.),
9.15 Superboy (serial), 9.35 Hercules Porof
(serial), 10.25 Emilia (serial), 11.15 Tydzień w
regionie, 11.45 Magazyn malarzy, 12.05
Sport kółkami, 12.35 Szalona jazda (film USA),
14.00 Nędznicy (film franc.), 15.00 Propozycje
Primy, 15.15 Tom i Jerry (serial), 15.40 Walt
Disney przedstawia, 15.50 Klejnoty rodzinne
(komedia USA), 17.20 Lunatyk (film anim.),
17.30 Brigitte Bardot - po raz pierwszy (dok.),
18.35 O zwierzętach z K. Cernochem, 18.55 Pro-
gnoza pogody, 19.00 DTV, 19.15 Miasteczko
Evening Shade (serial), 19.45 Propozycje Primy,
20.00 Sledge Hammer, policjant z o. o. (serial),
20.30 Inspektor Schimanski (serial), 22.00
Wiadomości, 22.05 Zemsta skrzydlatego węża*
(komedia franc.), 23.50 Z rozkazu króla (film
franc.), 0.50 Dotknięcie gwiazd (mag.).

NIEDZIELA 13 KWIECIANA

NOVA:
7.30 Pepek marynarz (serial anim.)
8.00 Cudowny świat Walta Disneya
8.50 Przygody Czarnego Księcia II (serial)
9.15 Zorro II (serial)
9.40 Pod afrykańskim niebem (serial)
10.10 As (lista przebojów)
11.10 Melrose Place III (serial)
12.00 Żmija (serial)
13.00 7 czyli Siedem dni
13.05 Wyższe kryzys na Matyska (kom. bryt.)
15.30 Film o filmie
16.15 Seinfeld (serial, 1/40)
16.45 Kierunek południe (film kanad.)
17.35 Słoneczny patrol VI (serial)
18.30 Beverly Hills 90210 (serial)
19.20 Prognoza pogody

19.30 DTV
19.50 Wiadomości sportowe
20.00 Dwaj ludzie w ZOO* (komedia czeska)
21.35 Władnie dziś
21.40 Magazyn piłkarski
21.55 Perry Mason (serial)
23.40 Amerykański kickboks (film USA)

TC 1:
7.30 Szamie, otwórz się (dla dzieci)
8.00 „Jühle” niedziela (dla dzieci)
10.00 Wiadomości
10.05 Obiektyw
10.30 Słowacko się nie procesuje (serial)
11.10 Polonimowie sławnych
11.40 Nad listami telewizyjów
11.50 Czechosłowacki tygodnik filmowy
12.00 Debata
13.00 Kalendarium
13.10 Wszystko o domu i ogrodzie
13.45 Bajka o ludziach i Bożej apłeczce (bajka)
14.45 Magazyn chrześcijański
15.25 Ogień Gabriela (serial)
15.35 „Odyseja Cousteau” (film dok.)
17.05 Dziesięć wieków architektury (serial dok.)
17.20 Piramida (teleturniej)
17.50 Słowo świąteczne
17.55 Prognoza pogody
18.00 Wiadomości
18.05 Antena
18.35 Krok w krok (serial)
19.00 Śpiewnik domowy
19.05 Szczęśliwych dziecięć
19.10 Wieczorynka
19.15 Wieczorem na ekranie
19.20 Sportka
19.30 Wydarzenia, pogoda
19.50 Bramki, punkty, sekundy
20.00 Walizka (teleturniej)
20.45 Salon Elliott III (serial)
21.40 Jak się żyje kucharzom* (dok.)
21.55 Wiadomości
22.05 Niedziela sportowa
22.15 Magazyn piłkarski
22.50 Hokejowy weekend
23.05 Słodka wolność (komedia USA)
0.45 Śpiewa Butal Okudzawa.

TC 2:
7.00 Euronews, 8.00 Uniwersytet TV, 8.45 Foto-
grafia na Morawach (dok.), 9.00 Niedzielny po-
ranek, 9.55 Lapidarium, 10.10 To najlepsze z klasy-
ki, 10.30 Z oczu do oczu, 11.00 Pada śnieg
(public.), 12.00 Telewizyjny (pr. rozryw.), 13.05
TC w przyszłym tygodniu, 13.10 Kim jest... (dok.),
13.35 Klub Muzyczny, 14.20 J. Novhacik: „Dziw-
ny wiek” (pr. muz.), 14.50 Opowiadania ze starej
Pragi (film czeski), 15.50 Wielka Nagroda Male-
ży (motocyklowe MS), 16.50 „Słońce tobieżów”
(film franc.), 18.30 Leonard Bernstein o muzyce,
19.25 TC w przyszłym tygodniu, 19.30 Tyko kie-
dy się śmieje (serial), 19.55 Wieczorem na ekr-
anie, 20.00 Dziesięć wieków architektury (dok.),

20.15 L. Janáček „Jenufa” (opera), 23.05 J. Ky-
lián „Taniec do muzyki Schoenberga” (balet),
23.35 Kawami „Na Porębie”, 0.20 Debata.

PRIMA:
7.30 Sport kółkami, 8.00 „Słab król Salomona”
(bajka anim.), 8.50 Tom i Jerry (serial), 9.05
„Goofy i Wilbur” (film anim.), 9.15 „Zamiana” (ko-
media USA), 10.45 „Zmny imię” (film anim.),
11.10 „Straznicy wszechświata” (serial), 11.10
„Kaskaderzy” (serial dok.), 11.55 „Park Narodo-
„Planeta życia” (serial dok.), 13.10 „Park Narodo-
„Mount Rainier” (dok.), 14.00 „Nędznicy” (se-
riale), 14.50 „Karakorum Highway” (dok.),
15.15 „San Antonio” (western USA), 17.00 „Kro-
„Sestwo dzicy” (serial dok.), 17.25 „Sita rodu” (se-
riale), 18.15 10 x odpowiedź (teleturniej), 18.55
Prognoza pogody, 19.00 DTV, 19.20 Pwmoowa
jednostka (pr. piłkarski), 20.00 „Desperado”
(western USA), 21.35 Wiadomości, 21.40 „Os-
miornika III” (serial), 22.45 Zły show (H. Pa-
włowski), 23.05 „Zaginiony” (film USA).

PONIEDZIAŁEK 14 KWIECIANA

NOVA:
6.00 Śniadanie z Nową
8.30 Książę Valiant (serial anim.)
9.00 Nowakowie (serial)
9.25 Karuzela (teleturniej)
9.55 Zaryzykuj! (teleturniej)
10.25 Carmen Jones (film USA)
12.20 „Młj ostatni sen będzie należał do was” (serial)
13.20 Tak płynię czas (serial)
14.05 Helena i jej chłopcy (serial)
14.35 Highlander II (serial)
15.25 As (lista przebojów)
16.35 Beverly Hills 90210 I (serial)
17.25 Magazyn piłkarski
18.15 Zaryzykuj! (teleturniej)
18.45 Karuzela (teleturniej)
19.20 Prognoza pogody
19.30 DTV
19.50 Wiadomości sportowe
20.00 Sobowót (komedia włoska)
21.45 Władnie dziś
21.50 Obywatelskie judo
22.15 W świetle księżycy II (serial)
23.10 Zonaty z zobowiązaniami* (serial)
23.35 Diagnosta: Morderstwo (serial)
- 0.25 Dworoćcie do dyrektora
0.50 Dolina alek (serial).

TC 1:
6.00 Studio 6
8.30 Z J. Skvoretckym nie tylko o jego twórczości
9.00 Wiadomości
9.05 Szamie, otwórz się
9.35 „Taz-mania” (serial anim.)
10.00 Gdzie albi nie wystarczy (film czeski)
11.30 Antena
12.00 Wiadomości
12.05 Poszukiwanie zagubionego czasu
12.25 Uśmiechy Kwęty Fiałowej

13.05 Kalendarium
13.15 Ołektw
13.40 Nad listami telewizyjów
13.55 TV Klub Niesłyszących
14.20 O zdrowiu (magazyn)
14.45 Magazyn rolniczy
15.00 Proszę wejść (magazyn)
15.25 Piramida (teleturniej)
16.00 Wiadomości
16.05 Studio Oaza
16.55 Kłocci (mag.)
17.05 Piskleta (dla dzieci)
17.55 Prognoza pogody
18.00 Report
18.15 Magazyn policyjny
18.35 Sivanowie (serial)
19.05 Szczęśliwych dziecięć
19.10 Wieczorynka
19.20 Wieczorem na ekranie
19.30 Wydarzenia, pogoda
19.55 Bramki, punkty, sekundy
20.00 „Dziki kraj” (serial)
21.00 „Tajemnice świata” (serial dok.)
21.30 Do oporu (publicyst.)
22.10 Wiadomości
22.20 „Wielkie kaskaderskie wyczyny” (serial dok.)
23.05 Trzymaj się! (pr. ekol.)
23.25 Auto-moto rewia
23.55 Leonard Bernstein o muzyce
0.50 „Dom na mieliznie” (film niemiecki).

TC 2:
7.45 Aktualności TVS, 8.00 Euronews, 9.00 TV
Edukacyjna, 9.30 Studio 6, 12.00 Euronews,
12.35 Wybrzeże północne (film USA), 14.05
„Młoinik ptaków” (serial dok.), 14.55 Encyklo-
pedia psów (serial dok.), 15.40 Auto-moto rewia,
16.10 Europa dziś, 16.40 Skarby świata (serial
dok.), 16.55 Uniwersytet TV, 17.45 Omega, 18.00
Echa sportowe, 19.00 Świat bez granic (serial
dok.), 19.20 Kultura '97, 19.30 OK pop, 19.50 Obywa-
tel Langlois (portret), 21.00 „21”, 21.30 „Amarcor”
(film włoski), 23.30 To najlepsze z klasyki, 23.50
Gardłowa sprawa (publicyst.), 0.45 „21”.

PRIMA:
7.00 Tom i Jerry (serial anim.), 7.30 Tydzień w
regionie, 8.00 Akta '97, 8.15 Propozycje Primy,
8.30 Teledzieł, 8.40 10 x odpowiedź (teleturniej),
9.20 Magazyn dla pań, 10.45 „Milagros”
(serial), 11.35 Styl - Międzynarodowe Targi Mody
Brno 1997, 12.00 „Kroślewski dzicy” (serial
dok.), 12.30 „Planeta życia” (serial dok.), 13.30
„Świat fantazji” (film anim.), 14.55 „Huckleberry
Finn” (serial anim.), 14.55 S.O.S. 16.00 „Kapeła
Catalw” (serial), 17.15 Terno, 17.30 Dobry wie-
czór, 18.00 Party, 18.50 Minuty regionu, 18.55
Prognoza pogody, 19.00 DTV, 19.15 Akta '97,
19.30 „Mistrzowie” (serial), 20.00 „Marszałek”
(serial), 20.50 Dama (gra-zabawa), 21.40 „Kosza-
re wszechświata” (sci-fi film USA), 23.15 Wiado-
mości, 23.20 Dotknięcie gwiazd (mag.), 23.50
Party, 0.40 „Inspektor Regan” (serial).

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 12 KWIECIANA

PROGRAM 1:
7.00 W drugim planie
7.15 „Z Polską” (reportaż)
7.30 Wszystko o działce i ogrodzie
8.00 Agrolinia
8.30 Wiadomości
8.40 Tęczywo Music Box
9.05 Zarno (program red. katolickiej)
9.35 5 - 10 - 15 (dla dzieci i młodzieży)
10.30 Z czym do NATO?
11.00 Piecz i warila: Tropem złota
11.30 Klinika zdrowego człowieka
12.00 Wiadomości
12.10 Australia Bena Croppa (serial)
13.00 Walt Disney przedstawia
14.20 Nobel dla Polaka
14.45 U siebie: Jedna i druga kultura
15.05 Tańce polskie: Śląsk Zielony
15.20 Jesli nie Oxford, to co?
15.55 Eurozycja przed finałem
16.05 „Bill Cosby show” (serial)
16.35 Sądzieli: Niepodległość po estoriaku
17.00 Telexpress
17.20 Gość w dom
17.55 Nobel dla Polaka (rozw. plebiscytu)
18.10 „Klient” (serial)
19.00 Wieczorynka (filmy anim.)
19.30 Wiadomości
20.00 „Wielkie miasto” (film fab.)
21.55 Miśm po godzinach
22.35 MŚ w hokeju gr. B: Polska - Wlk. Brytania
23.20 Największe przeboje Michaela Boltona
23.55 „Wielki pies Colf” (film USA)
1.35 „Bez odzwrotu” (film USA).

PROGRAM 2:
7.00 Panorama
7.10 Muzyka folkowa: Zespół z Bukowca G.
7.30 Tacy sami
7.55 Spokojnie z Hanną Barberą
8.30 Programy lokalne
9.30 Niezbędnik Dwójki
9.35 Franciszkanie z Kazimierza nad Wisłą
10.05 Małe ojczyzny: Oberek
10.30 Tajna misja (serial)
11.00 Kręciota (dla młodzieży)
11.30 „Płaki nieposłuszne wichrom” (film dok.)
12.00 „Jan Serce” (serial)
13.00 Niezbędnik Dwójki
13.05 „Sen o Sarajewie” (film dok.)
14.00 Czy można polubić muzykę współczesną?
14.30 J. Morel „Fantasia de la Danza” (koncert)
15.00 Familiada (teleturniej)
15.30 „Nie ma miłu bez kłur” (serial)
16.00 Śmiejąc się prawdę powiedzić (1)
17.00 „Zagubiony w czasie” (serial)
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
18.35 Va banque (teleturniej)
19.05 Wyczerzenie tygodnia
19.35 Szalone liczby (dla dzieci i młodzieży)
20.00 Legia Warszawa - Hutnik Kraków (liga pił-
ki nożnej)
20.50 Słowo na niedzielę
21.00 Panorama
21.25 Niezbędnik Dwójki
21.30 KOC (program satyryczny)
22.00 „Cztery pory roku” (film USA)
23.45 Nowa Kayah (wywiad)
24.00 Panorama
0.10 Optimum sport telegram
0.15 Pozytywka.

TELE 3:
6.00 „W ZOO” (serial), 6.30 „Człowiek z gór” (se-

rial), 7.00 „Srebrny kof” (serial), 7.40 „Namięt-
ność” (serial), 8.55 Słynne postacie w anegdotce,
9.10 Program dnia, 9.15 Sobota z TV Katowice,
11.00 „Pod sztorem Afryki” (serial dok.), 11.30
W cztery świata strony (mag.), 12.00 Aktual-
ności, 12.05 Maximum Rockroll, 12.30 Dobre
Czasy, 13.30 Gol (mag.), 13.45 Bliziej Trójki, 14.00
„A w sercu ciagle mał” (serial), 14.50 Program
dnia, 15.00 Aktualności, 15.10 Animaniacy (se-
riale), 15.30 „Gucio i Cezar” (serial anim.), 15.40
Mistrzowie iluzji (serial rozryw.), 16.30 Ale kino
(mag.), 17.00 Program dnia, 17.10 Nie tylko o
muzyce, 17.30 Country Bar, 18.00 Panorama,
18.10 Aktualności, 18.30 „Rodzina karuzela”
(serial), 19.05 Gramofon (pr. muz.), 19.15 Muzy-
ka, 19.30 „Niezwykłe miejsca” (serial dok.), 20.00,
„Wysięg armatniej kul” (komedia USA), 21.35
„Rzemiosło czy sztuka” (serial dok.), 21.50 Pro-
gram na niedzielę, 22.00 Aktualności, 22.05
Sport, 23.00 „Najdłuższa wojna nowoczesnej Eu-
ropy” (serial), 24.00 Noc z TV Katowice, 2.00 „El-
lington” (serial), 3.00 Film dokumentalny, 3.30
„Zabójca obsesja” (thriller USA), 5.00 „Nie-
grzeczni panowie” (serial), 5.30 Oj, ni ma jak
Lwów.

POLSAT:
6.30 Disco Relax, 7.30 W drodze (mag. relig.),
8.00 „Straznik Teksasu” (serial), 9.00 Co jest
grane? (pr. muz.), 9.30 „Candy-Candy” (serial
anim.), 10.00 „Rajska plaża” (serial), 11.00
„Matzenstwo po włosku” (film włoski), 12.45
„Ruscy na Florydzie” (film USA), 14.30 Oskar
(mag.), 15.00 TOP, 15.30 Oto Polska, 16.00
Informacje, 16.15 Teleturniej, 16.45 „Powrót do
Edenu” (serial), 17.45 „Starsi i Hutch” (serial),
18.45 Informacje, 19.00 Disco Polo Live, 19.50
Losowania Lotto, 19.55 Grom w raju (serial),
20.55 Cobra (serial), 22.00 „Wykonać wyrok”
(film USA), 23.40 „Ned i Stacey” (serial), 0.10
Playboy, 1.10 „Popcorn” (film USA), 2.40
Muzyka na bis.

NIEDZIELA 13 KWIECIANA

PROGRAM 1:
7.00 Rolnictwo na świecie: Norwegia (3)
7.15 Notowania
7.45 Dom (magazyn)
8.05 Poranek filmowy
8.35 Otwirdz drzwi: „Złoty kapelus”
8.40 Teletanek
9.05 „Droga do Avonlea” (serial)
10.00 „Bo jesteś moja” (film USA)
11.45 Spotkania z Janem Pawłem II
12.00 Aniol Pański (modlitwa Ojca Świętego)
12.20 Ludzi świat
13.00 Wiadomości
13.10 Tydzień
13.40 Życie obok tygrysów (film dok., 2/2)
14.15 Wskazywanie za zamkniętymi drzwiami (serial)
15.10 Oko w oko z Johnem Cleese
15.40 „Dzielski... bankietem do kapitalizmu” (dok.)
16.35 Zielonym do góry
17.00 Telexpress
17.25 Śmiechu warte
17.50 Dziennik Telewizyjny (program satyryczny)
18.05 „Doktor Quinn” (serial)
19.00 Wieczorynka: „Nowe przygody Kubusia
Puchatka”
19.30 Wiadomości
20.00 „Savannah” (serial)
20.50 Profesjonalista: Karykaturzyści
21.25 Rozwiązanie konkursu „Audiotele”
21.30 MŚ w hokeju gr. B: Polska - Białoruś
22.20 Racja stanu
22.50 Fronda: Świat według „Nie”

23.20 Eurowizja przed finałem
23.55 „Cronos” (film meksykański)
1.25 Kalsiz '96: Pianisci polscy.

PROGRAM 2:
7.00 Echa tygodnia (dla niesłyszących)
7.30 „Savannah” (serial, 13/35)
8.20 Słowo na niedzielę (dla niesłyszących)
8.25 Niezbędnik Dwójki
8.30 Programy lokalne
9.30 Mniejszości narodowe: „Gdzie jesteś
Oczyznno?” (film dok.)
10.00 Oczyszczona polszczyzna
10.15 Wojciech Molski „Ludzie ognia” (teatr)
11.00 „Władcy tropikalnych ogrodów” (film dok.)
12.00 „Zemsta Różowej Panteny” (komedia ang.)
13.35 Dlaczego właśnie Budda? (film dok.)
14.30 30 ton (lista przebojów)
15.05 Familiada (teleturniej)
15.35 Ulica Sezamkowa (polska wersja)
16.05 Śmiejąc się prawdę powiedzić (2)
17.00 Beverly Hills 90210 (serial)
17.45 Halo Dwójka
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
18.35 Va banque (teleturniej)
19.05 7 dni świat
19.35 Dlaczego to my?
20.00 „Trzy kobiety” (film dok.)
21.00 Panorama
21.30 Niezbędnik Dwójki
21.40 „Mały Budda” (film włosko-angielski)
24.00 Panorama
0.10 Optimum sport telegram
0.15 Motocyklowe MS: Grand Prix Malezji.

TELE 3:
6.00 „W ZOO” (serial), 6.30 „Cztery muzykanci z
Bremy” (serial), 7.00 „Bajkowe trojczki” (serial),
7.30 „Troksliwe misie” (serial), 8.00 „Dinuzie”
(serial anim.), 8.30 Przygody Speeda Błyska-
wicy (serial), 9.00 Sacrum profanum, 9.30
„Miasta świata” (serial dok.), 10.00 Klub Globotro-
tera, 10.40 Koszałek Opalek, 11.00 Każdy gra
inaczej, 11.20 Na ludową nutę, 11.50 Złane i
niezłane oblicza muzycznych arcydzieł, 12.00
Aktualności, 12.05 Sport, 13.00 „Świat bez ta-
jemnic” (serial), 13.30 Podróż z kamerą, 14.00
Telefoniada, 14.55 Program dnia, 15.00 Aktual-
ności, 15.10 „Czarnoksiężnik z krainy Oz” (serial
anim.), 15.35 „Dzika Ameryka” (serial przyrod.),
16.30 Bardzo znana osoba (talk show), 17.00
Program dnia, 17.10 Gość Teledzięk, 17.20 Stuo-
dio Gol, 18.00 Panorama, 18.10 Aktualności,
18.30 „Ed, koń, który mówi” (serial), 19.00 „Os-
tatni dzień Thomasa Edwarta Lawrence’a” (se-
riale dok.), 19.15 El TV Muzyk, 19.30 „Świat ogro-
dów” (serial dok.), 20.00 „Falszywy zakładnik”
(komedia USA), 21.30 Gramofon (mag. muz.),
21.50 Program na poniedziałek, 22.00 Aktual-
ności, 22.05 Sport, 23.00 „Jajo dinozaura” (film
przyrod.), 0.30 Cyrk gwiazd (pr. estrad.), 1.15
„Śnieżna rzeka” (serial), 2.00 Film fabularny, 3.30
„Nieznani żołnierze” (film włoski), 5.00 „Kierunek”
(serial).

POLSAT:
6.30 Disco Polo Live, 7.30 Jesteśmy (mag. relig.),
8.00 4 x 4 (mag.), 8.30 System (mag. relig.), 8.00 Kłp
Kłaps (lista przebojów), 9.30 „Jagi w kosmosie”
(serial anim.), 10.00 Disco Relax, 11.00 „Pomoc
domowa” (serial), 11.30 „Łowca przygód” (serial),
12.00 „Ufonia” (film USA), 14.15 „Potężna dzun-
gla” (serial), 14.45 Klub satyryków, 15.00 „Benny
Hill” (serial), 15.30 Dzyrmy przy kraju, 16.00
Informacje, 16.15 „Karolina w mieście” (serial),
16.45 Film fabularny, 18.45 Informacje, 19.00

„Tekwar” (serial), 19.55 „Herkules” (serial), 20.50
„Nie ma ucieczki” (film USA), 23.05 Na każdy te-
mat, 0.05 Magazyn sportowy, 1.05 Muzyka na
bis.

PONIEDZIAŁEK 14 KWIECIANA

PROGRAM 1:
6.00 Kawa czy herbata?
6.00 „Murphy Brown” (serial)
8.30 Wiadomości
8.40 Gimnastyka dla przedszkolaków
8.45 Mama i ja (dla mamy i trzylatka)
9.05 Szóstka na szóstkę (teleturniej)
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiamy o dzieciach
10.00 „Doktor Quinn” (serial)
10.50 Piraci (teleturniej)
11.10 Przyjemne z pożytecznym
11.30 „Johannes Vermeer - malarz z Delft” (film
dokumentalny)
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes (magazyn rolniczy)
12.20 Magazyn Notowań: Prawo a agroturystyka,
Kaszubskie żniwa
12.50 Gielda pracy, gielda szans
13.10 Między: Piotr Matywiecki „Od początku”
13.15 „Cudowna planeta” (serial dok.)
14.05 Zdrowym do góry
14.25 Agenda 21 (program ekologiczny)
14.50 No problem! (język angielski)
15.00 Wiadomości
15.10 Zyc skuteczniej
15.15 Program dnia
15.25 Szkoła zlamanych serc (serial)
15.50 Luz (dla młodzieży)
16.15 Szatnia (dla dzieci)
16.40 Tydzień przyrody
17.00 Telexpress
17.25 „Moda na sukces” (serial)
17.50 Rock Front (program muzyczny)
18.10 Forum (program publicystyczny)
19.00 Wieczorynka (filmy przyrodnicze)
19.30 Wiadomości
20.10 A. Casona „Diabeł przewrotny” (teatr)
21.50 Mann do Matery, Materna do Manna
22.30 W centrum uwagi
23.00 Dzieciak! (reportaż)
23.30 Krzyk wolności (film fab., 2/2)
0.45 Wiadomości
0.50 „Wiek srebrny” (film dok.).

PROGRAM 2:
6.45 Kurs języka angielskiego
7.00 Panorama
7.05 Dziennik krajowy
7.20 Optimum Sport telegram
7.25 7 dni świat
7.50 Akademia zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Rodzina menażeria” (serial)
8.55 Niezbędnik Dwójki
9.00 Świat kobiet (magazyn)
9.30 „Cuda pogody” (serial dok.)
10.00 Krzyżówka 13-latków
10.50 Familiada (teleturniej)
10.55 Sportowe hobby
11.10 „Sokratas dla sześciolatków” (film dok.)
12.10 Dozwolone od lat 40, (lista przebojów)
13.00 Panorama
13.20 Niezbędnik Dwójki
13.25 Złotka Marlinów (serial)
14.10 „The Rolling Stones” w Sali Kongresowej
14.25 30 ton (lista przebojów)
14.50 Powitanie
15.00 Spiderman, człowiek pajak (serial anim.)
15.25 Akademia zdrowia Dwójki

15.35 Przygoda z wojskiem: Klub garnizonowy
16.00 Panorama
16.10 Studio sport: Koszykówka zawodowa NBA
17.00 Dopłki żyje ostatni świadek
17.30 Program lokalny
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
18.35 Kolo fortuny (teleturniej)
19.05 Jakiej konstytucji potrzebują Polacy?
19.30 Podatki od 21% do 45%
19.35 Krzyżówka 13-latków
20.00 Z archiwum X (serial)
20.50 Podatki od 21% do 45%
21.00 Panorama
21.30 Niezbędnik Dwójki
21.35 Optimum Sport telegram
21.45 Auto (magazyn motoryzacyjny)
22.10 „M.A.S.H.” (serial)
22.35 Ogród sztuk: W chórze z Dionizosem
23.05 „Oni przywieźli ze sobą Rosję...” (pr. dok.)
23.45 Leki, obawy, nadzieje
24.00 Panorama
1.00 Wielki festiwal Beethovenowski.

TELE 3:
6.00 „Czarnoksiężnik z krainy Oz” (serial anim.),
6.30 „Dziecięca Akademia Nauk” (serial), 7.00
TV Polonia, 8.40 Rock kwadrans, 9.00 Poranek z
TV Katowice, 11.00 Program dnia, 11.05 „Namięt-
ność” (telenowela), 11.40 Dzień w Teleturcji,
12.00 Aktualności, 12.05 „Falszywy zakładnik”
(komedia USA), 13.35 „Świat ogrodów” (serial
dok.), 14.05 „Ostatni dzień Thomasa Edwarta
Lawrence’a” (film dok.), 14.20 Kleks, 14.50 Pro-
gram dnia, 15.00 Aktualności, 15.10 „Zuzia i jej
przyjaciele” (serial), 15.35 „Morskie wyzwanie”
(serial dok.), 16.00 „Podróż Jennifer” (serial),
16.30 Dzień w Teleturcji, 16.45 Rozmowa tygod-
niowa, 17.00 Program dnia, 17.10 Sport, 17.30
Dzień w Teleturcji, 17.50 Portrety miast, 18.00
Panorama, 18.10 Aktualności, 18.30 „Maria
Celeste” (serial), 19.15 Dzień w regionie, 19.30
„Wielkie przygody XX wieku” (serial dok.), 20.00
„Przyładek Canavara” (serial), 20.45 „Poza rok
2000” (pr. populi-nauk.), 21.30 „Wiek maszyn”
(serial dok.), 21.50 Program na wtorek, 22.00
Aktualności, 22.15 „Namiętność” (telenowela),
22.45 Przegląd wydarzeń tygodnia, 23.00
Alfabet życia, 23.30 Poesele spotkanie, 24.00
Sac